УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
75 років
Службі Народові

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City. N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly: 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVI. Ч. 86. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 9-го ТРАВНЯ 1969 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MAY 9, 1969 No. 86. VOL. LXXVI.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Четвер, 8 травня 1969

В АМЕРИЦІ

НОВИЙ АСИСТЕНТ ДЕРЖАВНОГО СЕКРЕТАРЯ в справах міжамериканських справ Чарлз А. Меєр закликає представників латинських американських держав, щоб вони встановили певні й ясні засади для інвестицій. Американські бизнесмени не знають, чи безпечно вкладати свої капітали в підприємства в країнах Латинської Америки після того, як Перу сконфіскувало Міжнародну Нафтову Компанію, не давши за неї жодного відшкодування американським власникам. Меєр пригадав слова Айзенгавера з конференції в Ріо де Жайнеро з 1960 р.: „Капітал — це дивна річ, він не знає кордонів. Пливе туди, де найкраще може виконувати свою службу". Меєр промовляв на конференції в готелі Вашингтон Гілтон у Вашингтоні. Того самого дня 6-го травня президент Р. Ніксон конферував в Білому Домі з перуанським амбасадором Фернандом Беркенмаєром, але не дійшло до порозуміння між розмовниками.

В БІЛОМУ ДОМІ В СУБОТУ 10 ТРАВНЯ має відбутися забава для 350 молодих гостей з кіл відомих американських політиків та високих урядовців. Між гістьми будуть і діти деяких закордонних дипломатів. Панни одіті будуть в довгі сукні, а панове одіння вечірні та чорні краватки. Старша донька Президента 23-річна Триція матиме за партнера 30-річного нововибраного конгресмена з Каліфорнії Беррі Ґолдвотера молодшого. Присутня буде і молодша доня Президента Юлія зі своїм чоловіком Дейвідом Айзенгавером. Запрошені на цей баль і обидві доні президента Джансона пані Чарлз Робб та пані Патрик Нуджент зі своїми чоловіками. Ґолдвотер бачив панну Ніксон при різних політичних виступах, але тепер вперше буде її партнером на балю.

В ПАЛАТНІЙ ПІДКОМІСІЇ В СПРАВАХ військових витрат зізнавав директор контрольного відділу в справах постачання Гордон В. Рюл, який виявив, що витрачається непотрібно гроші тому, що існують приязні взаємини між власниками оборонної промисловости та військовиками з Департаменту Оборони. З цих приязних взаємин користає оборонний промисл при заключуванні військових контрактів. Рюл назвав асистента секретаря летунства Роберта Г. Чарлза як того, який заключував некорисні контракти з фірмою Лакгід, не беручи до уваги рекомендації Гордона Рюла, які могли б були заощадити державній скарбниці від $87-ох до $109 мільйонів. Ці контракти заключували ще за президента Джансона Джансона.

ПРЕДСТАВНИК ТОРГОВЕЛЬНОГО ДЕПАРТАМЕНТУ заявляє, що цього 1969-го року значно збільшаться закордонні інвестиції, що їх роблять американські бизнесмени. На основі звітів 469-ох більших американських компаній ц. р. американські бизнесмени видадуть на інвестиції за кордоном коло $3 більйонів, а минулого року закордонні інвестиції становили тільки $1.5 більйона. Повищі суми не відносяться до Канади. В 1965 році інвестиції (без позичок!) становили — $4.01 більйона, в 1966 — $3.87, більйона, в 1967 — $3.71 більйона, і в 1968 році — $1.46 більйона. На цей рік запроєктовано $2.79 більйона. Дозволені інвестиції в одному році на суму — $3.35 більйона.

У СВІТІ

ЗБРОЙНІ СИЛИ ЗСА У В'ЄТНАМІ НАРАХОВУЮТЬ тепер 541.000 військовиків і ледви чи дійдуть до цифри 549.000, яку визначено, як максимальну, за президента Л. Б. Джансона. Покищо през. Ніксон не видав розпорядження ані щодо побільшення, ані зменшення теперішнього стану збройної сили у В'єтнамі. Зате значно зменшилось число американських жертв, в міру того, як збільшується боєздатна вартість південно-в'єтнамської армії, що переймає ступнево американські позиції.

ЗБІЛЬШЕНО СТОРОЖУ біля таборів північно-в'єтнамських полонених в Південому В'єтнамі. Є таких шість таборів, а найбільший з них біля місцевости Фукок нараховує 16.300 північно-в'єтнамських і в'єтконґських полонених.

ЗАХІДНЬО-НІМЕЦЬКА АРМІЯ ДІСТАЛА нові панцерні вози, озброєні 20-мм гарматою і важким скорострілом. Вони можуть перевозити 10 вояків із швидкістю 50 миль на годину.

„СОВЄТСКАЯ КУЛЬТУРА" ЗАКИНУЛА американському Урядові, що він не допускає до СССР фільмів, які мають успіх в Америці та яких ніби бажають собі совєтські громадяни. З американського боку з'ясовано, що Совєти, покликуючись на договір про культурний обмін, хочуть висвітлювати тільки такі американські фільми, які показують негативні сторінки американської сучасної дійсности — вуличні демонстрації, грабунки чи фантазії на тему державного перевороту в Америці. Фільмів, позитивних для Америки, Москва не хоче.

У ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНІ ПЕРЕВОДЯТЬ „чистку" в редакційному апараті різних газет і журналів. З офіційного органу компартії „Руде Право" викинули головного редактора і двох його заступників. Змінено цілу редакцію газети „Нова Свобода" в Моравській Остраві, заборонено зовсім тижневик студентів Карлового університету у Празі „Студентске Лісти". „Чистку" переводять у пресі, в радіо і телевізії.

ІЗРАЇЛЬСЬКІ ВЛАСТІ ДОПУСТИЛИ деяких західніх журналістів, зокрема представника „Н. Й. Таймсу", на лінію ізраїльських фортифікацій над Суезьким каналом. Ізраїльські військові власті рішуче заперечують твердженню єгипетського президента Нассера, наче б єгипетська артилерія знищила 60% ізраїльських укріплень. Мовляв: Ізраїль не втратив ні одного форту над Суезьким каналом, а всі пошкодження негайно направляють.

ЯПОНСЬКА РОЗВІДКА ТВЕРДИТЬ, що одинаково Совєти, як Комуністичний Китай не тільки значно посилили свої наземні війська над своїм довгим на 4.500 миль кордоном, але й пересунули над кордон з'єднання, озброєні тактичною атомовою зброєю. Найбільше комуністичних китайських військ нібн біля Зовнішньої Монголії, яка є сателітом Москви. Командантом комуно-китайських у Манджурії і Внутрішній Монголії є ген. Чен Ґші-ліся, який на останньому конґресі компартії Китаю став членом Політбюра.

ІНДОНЕЗІЯ ВИСЛАЛА кількасот парашутистів для здавлення повстання папуасів в т. зв. Західньому Іріяні, колишній голляндській Західній Ґвінеї. Папуаси озброєні все ще тільки луками і стрілами, але перекопують летовища, щоб не допустити індонезійських літаків, і роблять засідки в добре їм знайомих джунґліях.

ЗСА починають перегляд своєї закордонної політики

Вашингтон. — Державний секретар Вілліям П. Роджерс призначив підсекретаря державного департаменту Еліота Л. Ричардсона на голову Ради Закордонної Служби, установи, яка останнім часом не проявляла майже ніякої активности. На майбутнє до компетенції цієї установи має належати перевірка усього закордонного апарату ЗСА і перегляд його дій й усієї здійснюваної державним департаментом закордонної політики ЗСА. Одним з головних завдань Ради Закордонної Служби мало б бути випрацювання програми уніфікації й координації різних державних установ, що з а й м а ються справами закордонної політики, в тому числі не тільки державного д е партаменту, але й Інформаційної Агенції ЗСА, Агенції для Міжнародного Розвитку, Агенції для Справ Роззброєння і Корпусу Миру. Співпрацюватиме з Радою Закордонної Служби також Асоціяція Американської З а кордонної Політики, неофіційне професійне об'єднання дипломатичних службовців ЗСА.

Підтримувана сен. Кеннеді Комісія проти урядової програми Сейфґард

Вашингтон. — Сенатор демократ із Массачусеетс Едвард М. Кеннеді 19-го лютого зорганізував був комісію фахівців, які мали оцінити урядову протиракетну оборонну систему т. зв. „Сейфґард". Тепер ця комісія предложила 344 сторінковий звіт, який сенатор Кеннеді вислав всім сенаторам, до Білого Дому, Державного Департаменту та до Департаменту Оборони. В Комісії працювали фахівці д-р Вінер та проф. Адам Кесс. В своєму звіті вони твердять, що програма „Сейфґарду" не зможе виконати свого завдання — оборонити ЗСА від можливої атаки далекосяжних ракет СССР, а політично здійснення цієї програми приспішить перегони в атомовому зброєнні між СССР та ЗСА. Звіт Комісії Кеннеді загострить дебати в Сенаті під час вирішування урядового проєкту про програму „Сейфґард".

Католики Ню Йорку вітали оваційно прибулого з Риму кардинала Теренса Кука

Ню Йорк. — В середу 7 травня ц.р. вернувся з Риму до своєї архидієцезії наіменований на кардинала архиєпископ Ню Йорку Теренс Кук. Прибулого кардинала вітали оваційно зібрані на вулицях Ню Йорку, що ними він їхав з Міжнародного летовища ім. Кеннеді, вірні католицької Церкви. На 57-ій вулиці, близько 5-ої Евню кардинал Кук вийшов з авта і йшов поміж людьми, вітаючись з ними й дякуючи усім за побажання. На сходах до катедри св. Патрика кардинала зустріли нюйоркський губернатор Нелсон Рокефеллер, посадник Ню Йорку Ліндсі, репрезентант президента Ніксона секретар транспорту Джан А. Волпе та понад двісті осіб — представників духовенства і громадянства Ню Йорку й околиць. Архиєпископ Кук був піднесений Папою Павлом VI до гідности кардинала в травні ц.р. і після урочистостей вручення йому кардинальського капелюха та під час поворотної дороги з Риму до ЗСА відвідав Ірляндію, звідки походять його батьки. В катедрі св. Патрика кардинал відправив архиєрейську Службу Божу для 2 300 запрошених гостей, між якими був також Апостольський Делеґат до ЗСА Луїджі Раймонді.

Капітан корабля „Пуебло" Букер буде завершувати свої студії

Вашингтон. — Коммодор Лойд Букер, капітан розвідчого корабля „Пуебльо", що його захопили північні корейці, одержав призначення до пострадуаційної школи морської фльоти в Монтерей, що в ній він має продовжувати свої студії в ділянці ділового керівництва для здобуття звання маґістра. Почне свої однорічні студії коммодоре Букер в липні ц.р. Призначено Букера до цієї школи згідно з його бажанням. Досі з-поміж усіх 82 членів залоги корабля „Пуебльо" тільки одного моряка призначено до дальшої активної служби у воєнній фльоті ЗСА. Більшість із моряків корабля „Пуебльо" відбувають дальшу службу на побережжях. Лейтенанта Стіфена Гарріса, керівника розвідчих дій корабля „Пуебльо" призначено до бюра розвідки при командуванні воєнної фльоти у Вашингтоні. Екзекутивний офіцер корабля „Пуебльо" Едвард Р. Морфі призначений на викладача до спеціяльної школи для боротьби з підводними човнами в Сан Дієґо. Коммодор Букер має тепер сорок й один рік. Призначення до завершення студій є підвищенням й відкриває дорогу до дальшої військової кар'єри.

Ню Йорк організує акцію в обороні прав Української Церкви

Ню Йорк (Р. Г. — Комітет Об'єднаних Американсько Українських Організацій Великого Ню Йорку — Метрополітальний Відділ УККА в Ню Йорку — скликає на неділю 18 травня ц. р. о год. 5-ій по полудні в авдиторії Школи св. Юра в Ню Йорку ширші громадські збори Українців Великого Ню Йорку під гаслом: „В обороні прав Української Церкви". На тих зборах мають бути обговорені актуальні проблеми, що зрушили серця й уми нашої громади, а саме справа нашого протесту проти чергового наступу Москви на знищення Українських Церков на наших рідних землях, та справа допомоги Українській Католицькій Ієрархії осягнути в кінці організаційне завершення Української Католицької Церкви в Українському Католицькому Патріярхаті. З короткими доповіддями виступлять визначні особи з церковного та громадського життя. Організатори тих зборів сподіваються масової участи усіх тих, що дорожать долею Української Церкви та Українського Народу.

ЙОСИП ГОШУЛЯК СПІВАЄ ЧЕРЕЗ КАНАДІЙСЬКЕ РАДІО

Торонто. — Радіомережа СіБіСі ФМ передала увечорі 3 травня концертовий виступ співака Йосипа Гошуляка, акомпаніював Л. Баркін. Співак виконував композиції Лисенка, Барвінського і Степового — клясиків української національної музики, про що сказав диктор. Ця гарна програма буде повторена о 9-й г. вечора 16 травня.

ЄЛИСАВЕТА II В АВСТРІЇ

Під час своїх відвідин в Австрії, британська королева Єлисавета II відвідала також віденський парлямент. На фото: Єлисавета II разом із предсідником австрійського парляменту Альфредом Малетою.

Британія загрозила Совєтам зірванням договору про культурний обмін

Лондон. — Британський уряд повідомив совєтського амбасадора в Лондоні Міхаіла Смірновського, що коли Совєти п е реслідуватимуть дальше 30-річного британського громадянина Джеральда Брукса, який відсиджує в СССР кару 5-річної в'язниці за нібито привезення до СССР протисовєтської літератури, то це матиме для британсько - совєтських взаємин „поважні наслідки". Півофіційно дали зрозуміти Москві, що Британія зірве культурні взаємини з СССР, внаслідку чого був би відкликаний недалекий приїзд до Лондону московського Большого Балету. Джеральда Брукса арештували 4 роки тому й засудили на 5-тирічну в'язницю. Він повинен би вийти на волю в квітні найближчого року, але большевики розпочали слідство проти нього за „шпигунську роботу", що погрожує йому дальшим тайним процесом і продовженням в'язниці. Совєти дали зрозуміти британському урядові, що вони радо виміняли би Брукса за пару совєтських шпигунів, американців Пітера і Гелен Кроґерів, що їх арештували й засудили в Британії. Однак британський уряд відкинув ту суґестію, щоб не давати Совєтам прецеденту, що вони можуть в кожній хвилині арештувати й засудити за найбільші вигадані злочини будь - яких британських туристів чи журналістів і після того шантажувати Британію та вимагати „обміну" за совєтських шпигунів. Кілька днів тому совєтські власті дозволили — вперше за останній рік — британському консулеві в Москві відвідати Брукса у в'язниці.

В СССР арештували кол. генерала Петра Григоренка

Москва. — В Ташкенті арештували колишнього совєтського генерала Петра Григоренка, коли він приїхав, щоб стати дорадником і прихильним свідком 11-ох кримських татар, що їх мали судити за „протисовєтську діяльність". 62-річного Петра Григоренка видалили були з армії за його одверті критичні завваги на адресу панівного большевицького режиму, особливо за його різке становище супроти сталінського періоду і продовжування сталінських метод. Григоренко придбав собі славу своїми численними публічними виступами в обороні переслідуваних письменників. Він виступав теж в обороні кримських татар, що їх в 1944 році масово виселили з Криму за „колябораціію з німцями". Вправді в 1967 році Москва формально реабілітувала кримських татар, але не дозволила їм вертатися до Криму й переслідувала тих їхніх діячів, які побивалися за поворот до їхніх колишніх осель. Григоренко дістав був петицію, підписану 2,000-ми татар, щоб він прибув до Ташкенту і взяв участь в обороні 11-ох підсудних татарських діячів. Поліція з КҐБ загрозила Григоренкові арештуванням, якщо він виступатиме в обороні арештованих татар, але він не послухав і виїхав до Ташкенту. В домі його татарського приятеля д-ра Гешата Ільясова, в якому він замешкав був в Ташкенті, переведено кількагодинну ревізію. Так само докладну ревізію переведи в помешканні Григоренка у Москві. Переведено теж різні арештування. Московський кореспондент „НЙ Таймсу" Генрі Камм вказує на можливість, що Григоренка можуть запроторити до шпиталю для умово хворих, що є привичною большевицькою методою поведінки супроти „ворогів совєтської влади".

Ізраїль відмовляється повернути арабам усі їх окуповані землі

Єрусалим. — Ізраїльський прем'єр Голда Меїр, виступивши на телевізійній передачі, заявила, що єгипетський президент Гамаль Абдель Нассер вимагає, щоб Ізраїль звернув арабам „усі" землі, окуповані Ізраїлем після 5-тиденної війни в червні 1967 року, але в резолюції Ради Безпеки Об'єднаних Націй з листопада 1967 року, на яку покликується Нассер, нема малого слова „всі". Ізраїль обстоює переведення коректури кордонів в його користь. Зокрема, Гольда Меїр заявила, що інтеграція східньої частини Єрусалиму, яка належала раніше до Йорданії, є „абсолютно доконаним фактом". Названий ізраїльський прем'єр виступила знову проти нарад амбасадорів чотирьох великих держав в Об'єднаних Націях над справою ізраїльсько-арабського замирення, заявивши, що принципово не можна погодитися, щоб чужі держави вирішували долю інших країн. Далі, вона запротестувала проти участи в тих нарадах представника Совєтів, висловивши переконання, що у війні з 1967 року Совєти завинили може більше, ані ж араби. Вона ствердила, що Совєти і Франція мають ворожі супроти Ізраїлю односторонні пересуди, коли тим часом ЗСА і Британія, хоч приятелі Ізраїлю, проте є також приятелями арабів.

В Ризі спалив себе молодий латиш демонструючи в обороні ЧССР

Москва. — За вістками, які наспіли з Латвії, ще 27 квітня ц. р. на головній площі Риги обілляв себе газоліною і підпалив себе 20-річний студент Ілія Реус, кинувши біля себе плякат „Геть інтервенціоністи з Чехо - Словаччини". Названий студент згорів. Щоб пімститися за ту демонстрацію латишського студента-ідеаліста, совєтські власті в Ризі арештували його батьків. Ніде в совєтській пресі не було про ту подію, очевидно, ані слова.

Відбулися Загальні Збори Об'єднання УАРКлюбів Ню Джерзі

Ірвінґтон (І. Г.) — У суботу 3-го травня 1969 р. в приміщенні УНДому в Ірвінґтоні відбуто загальні збори Об'єднання Українсько-Американських Р е с п убліканських Клюбів стейту Ню Джерзі. На зборах із привітом від Республіканської Партії та доповіддю на тему: „Проблеми доброчинности" виступав Стюарт С. Гавзмен, відомий правник і фріголдер повіту Ессекс. Перед своєю доповіддю С. Гавзмен докладно з'ясував американську виборчу структуру. Після цього проаналізував теперішню систему допомоги убогим та її вплив й наслідки сьогоднішної кризи. Доповідь викликала велике зацікавлення присутніх, які потім ставили ряд запитів до прелеґента.

Опісля відбулися загальні збори Об'єднання УАРКлюбів, які почалися вибором президії і затвердженням порядку денного. На голову президії вибрано інж. Д. Демедюка із Сомерсет повіту, місто головою В. Кучкуду і секретаря І. Галія. Звіт із діяльности Об'єднання Українсько - А м ериканських Республіканських Клюбів стейту Ню Джерзі зложив голова, проф. д-р М. Чировський, а фінансовий звіт зачитав І. Галій. Проф. Чировський підкреслив, що Клюби були більше активними під час виборів, а активність сповільнялася між виборами і це натуральне явище у політичному житті. До найбільш активних Клюбів звітодавець зачислив УАРКлюб в повіті Сомерсет, Ессекс і Пассейк. Об'єднання провело троє передвиборчих зборів в повіті Ессекс і одні у повіті Пассейк, допомагаючи місцевому Клюбу. Відбуто один багатолюдний бенкет, на якому були присутній голова Республіканської Партії стейту Ню Джерзі Вебстер Тадд і голова повіту Ессекс Андрій Акстел.

В дискусії над звітами та в справі постання Асоціяції Національностей приймали участь: Т. Пастушенко, інж. В. Яворський, Л. Шавалій, В. Кучкуда, П. Ватьків і інші. Наприкінці обрано нову управу Об'єднання УАРКлюбів з головою інж. Д. Демедюком, заступник голови і реф. зовнішних зв'язків — А. Кийбіда, секретарі — І. Галій, член і правний дорадник управи — адв. І. Романишин. Управа буде доповнена в короткому часі двома новообраним представниками із кожного повітового Клюбу.

Режим в Україні саботує видання перекладів

Кожний культурний народ світу має в перекладах своєю рідною мовою твори письменників старої Греції та Риму, що стали світовим клясичним надбанням. В Україні заледве спромоглися в 1966 р. видати малим накладом дещо з перекладів Микола Зерова і малим накладом „Одисею" Гомера в перекладі Бориса Тена та „Поетику" Арістотеля. Тим часом, немало українських науковців і письменників попрацювали і працюють над перекладами з старої грецької та латинської на українську. „Літературна Україна" з 28 березня 1969 р. назвала довгий список готових перекладів, які ще й досі не побачили світу, не були опубліковані. Так, не видано дослівно нічого з великої спадщини перекладача І. Огоновського: „Відомо, що клясичний філолог старшого покоління Іларіон Огоновський залишив у рукописах багато перекладів з грецьких і латинських письменників. Він переклав три драми Есхіла, усі сім драм Софокла, три драми Евріпіда, 4 комедії Арістофана, сім діялогів Платона, дещо з творів ритора Лінія, історика й мораліста Плутарха, сатирика Лукіяна. З римської літератури І. Огоновський переклав 4 комедії Плавта, 2 комедії Теренція, твори Верґілія, Горація, Ціцерона, Цезаря, Саллюстія, філософа Сенеки, Таціта".

В Україні є ще багато інших перекладів, але ніхто ними з представників режиму не цікавиться, а українці мають читати Есхіла чи Платона в перекладах на російську мову, щоб так „приобщаться до великої російської культури".

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ВОЛОДИМИР ЗАРИЦЬКИЙ ЗІРВАВ ЧЕРВОНИЙ ПРАПОР НАД КОЛЮМБІЙСЬКИМ УНІВЕРСИТЕТОМ

Ню Йорк. — Газета „Ст. Луїз Пост-Діспеч" з 2-го травня помістила на першій сторінці вгорі велику фотознімку, на якій видко, як студент Володимир Зарицький зриває червоний комуністичний прапор з будинку математичного факультету Колюмбійського університету. Під фотознімкою подано такий напис: „Володимир Зарицький, ліворуч, молодий студент Колюмбійського університету, зриває червоний прапор, який почепили члени організації „Студенти за демократичні суспільство" Зарицькому допомагав невідомий робітник - будівельник". Організація „Студенти за демократичне суспільство", вивішуючи такий прапор, виявляє, якої „демократії" вона бажає...

ВСЕГРОМАДСЬКІ ЗБОРИ В ЧИКАҐО

Чикаґо. — Як уже інформовано, тут створено Комітет Громадської Акції за Патріярхат Української Католицької Церкви, до якого ввійшли представники як старо — так і ново - календарних парафій та всіх місцевих установ, між ними й Окружного Комітету Відділів УНСоюзу. Цей Комітет скликає в найближчу неділю, 11-го травня, в с егромадські збори, на яких будуть схвалені відповідні резолюції та звернення до Владик УКЦеркви, щоб вони відбули свій Синод і організаційно завершили УКЦеркву створенням її патріярхату. Збори відбудуться в авдиторії школи Шопена о год. 3-ій по полудні.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Урвався терпець

„День-у-день повторюється видовище в кемпусах: професорів і деканів викидають або притримують, як закладників, вилітають шибки, студенти б'ються з поліцією, навіть автомати появилися в руках похмурих войовничих чорних . . ." — так характеризує теперішні відносини в університетах ЗСА „Тайм" з 2 травня ц. р. Але, мабуть, ворохобники перебрали міру, і по всій Америці іде хвиля обурення. Джан Ровш, сам професор, колишній дорадник президентів Кеннеді й Джансона, стверджує у своїй синдикованій статті „Втікай, професоре, втікай!", що він дістав багато листів з наріканням, що адміністрація університетів і коледжів „капітулює, поводиться, як боягузи, втікає, як кролики". Інший колюмніст, Джан Крафт таврує т. зв. Комісію Кокса, яка „не бачила ніяких актів вандалізму" в Колумбійському університеті, де студенти наробили шкоди на тисячі долярів. Він стверджує, що самі чорні студенти, які вимагають уведення „чорних студій", не уявляють, чого вони хочуть.

Але газети заповідають „рішальну розгру" з спричинниками заколотів у високому шкільництві ЗСА. Президент Ніксон у промові на форумі Торговельної палати в Вашинґтоні зажадав, щоб університетські власті „виявили свій хребет". Віце - президент Еґню заповів, що Уряд наполягатиме на позбавленні державної допомоги не тільки окремих студентів, що порушують правопорядок, але й коледжів та університетів, які не вміють завести у себе лад. В деяких стейтових леґіслятурах вже прийнято закони про відмову стейтовим високим школам дальших субвенцій. Генеральний прокуратор Джан Мічелл у промові в Адвокатській палаті в Дітройті заявив: „Уряд і громадянство дійшли вже до краю своєї терпеливости". У Конґресі є вже в цій справі кілька законів. Залунали голоси, що це обов'язок не тільки університетських властей, а й рядових студентів викликати поліцію, коли ворохобники заколочують спокій. У багатьох високих школах білі студенти силою почали викидати чорних з „окупованих" ними університетських будинків.

„Нема лиха, що не вийшло б на добро" — студентські заколоти доведуть до того, що професори будуть займатися тільки навчанням, а не адміністраційними справами, а університетська адміністрація „виявить свій хребет". Є певні познаки, що комуністи й ліві ліберали втратять можливість експлуатувати молодь для своїх цілей, а високі американські школи знову стануть тим, чим вони повинні бути.

Державний капіталізм

У травні 1920 року в большевицькій, голодній і холодній Москві „вождь світового пролетаріяту" В. Ленін, що ще не видужав тоді після виконаного на нього атентату, проголосив „комуністичний суботник". Режим не мав чим платити робітникам, і тому у вільний від роботи день виганяв усіх на працю, в тому числі й військо. Ленін прийшов на Кремлівську площу в чоботях і короткому піджаку. Колишній комісар курсів ЧК у Кремлі І. Борисов згадував на сторінках „Радянської України" з 12-го квітня, що „Ленін не ходив, а бігав, випереджав інших, поспішав, показуючи, що працювати треба швидко"...

Працювати швидко і безплатно, вже не заради „загірної комуни", а задля державного капіталізму, задля зміцнення новочасної російської імперії СССР — цього вимагають тепер ЦК КПСС та „совбури" — совєтська буржуазія. Ці совбури, як їх називають трудящі в СССР, вигнали народні маси в суботу 12 квітня на цілоденну безплатну працю. В самому Києві на працю вийшло кругло мільйон осіб, усі фабрики й заводи працювали як і в будній день. Мільйони й мільйони вигнано до варстатів, на колгоспні поля, навіть діти мусіли в суботу працювати, хоча так звана конституція СССР забороняє дитячий труд: діти саджали дерева, що їх саджають в Совєтському Союзі щороку, і потім щороку вони гинуть.

Московська „Правда" і інші друковані органи комуністичної пропаганди з 13-го квітня писали, що „ударна праця мільйонів учасників суботника — це гідний всенародний вклад у справу комуністичного будівництва". Газети вмістили велику фотознімку з Донбасу, де група шахтарів, широко усміхаючись перед спуском під землю, як за сталінщини, стоїть під таким вимовним гаслом: „Шахтеры! Сегодня коммунистический субботник!"..

Державний капіталізм в СССР — це не той, з яким робітництво може змагатись за покращання свого життя, за більші права в розподілі прибутків. У СССР заборонено страйки, зате імперський режим може заробляти мільярди на знедолених, щоб їх гнобити ще жорстокіше.

Семен Фелюк

НИЩЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ АРХІВІВ

Загальновідомо, що історичні архіви — найважливіші складники культури кожного народу. Вони, неначе стрижінь нації, який тримає її при житті, пригадують минулі діла та унеможливлюють асиміляцію серед чужих національностей. Тож не диво, що кожна нація береже свої історичні архіви, як ока в голові. Затрачуючи історичні пам'ятки, письменницький доробок, вона перестає бути нацією, а обертається на етнографічну масу, яка призначена на зникнення як самостійна нація, хоч часом затримує свою назву.

Одним з найкраще випробуваних і загальностосованих методів н и щ е н ня культурного доробку поневоленого народу є його спалювання під час війни, а часом уже після війни на окупованій території.

Коли турки - мамелюки здобули Олександрію, то турецький хан наказав негайно спалити найбільшу тоді в світі олександрійську бібліотеку. Документи ясно засвідчують, що найближчі дорадники хана противились тому злочинному намірові, доказуючи, що у бібліотеці зберігаються архіви з багатьох століть. На це хан відповів, що то все правда, але ті нагромаджені манускрипти і книги напевно не подобаються Аллахові, і бібліотека спопеліла. В дійсності турецький хан не міг стерпіти, щоб культура поневоленої нації була багато вищою від культури його власного народу.

Суздальський князь Мстислав Боголюбський, здобувши 1169 р. Київ, наказав перевезти з нього всі дорогоцінності до свого князівства, а Київ цілковито спалити, щоб затерти всякі сліди його вищої культури. Однак, київські князі заздалегідь подбали про те, щоб історичні архіви заховати глибоко у підземеллях, і ані та пожежа, ані зруйнування Києва під час монгольської навали не могли їх ушкодити. І щойно пізніше, коли Україна попала у московське ярмо, царська деспотія знайшла їх там і призначила на спалення.

Петро Перший, після перемоги під Полтавою, прийнявши титул імператора всієї Росії, поставив собі дві цілі: 1) підпорядкувати українське православне духовенство цілковито Синодові в Петербурзі, і 2) знищити в Києві всі архівальні документи, які відносилися до Руси - України з-перед княжої доби. Невідомий автор „Історії Русів" ось так описує спалення надзвичайно цінних архівів у Києво - Печерському монастирі в 1718 році:

„Вернувши з Петербургу, духовенство, а паче найперший поміж архімандритами, київський архімандрит Иоаким Сенютович, вражені були страшною пригодою, що її сприйняли вони, яко перше віщування про зміну в чернецтві, а то була незвичайна пожежа в Київському Печерському монастирі, що сталася через недогляд намісника у відсутності архімандрита і що мало не ввесь монастир обернула в попіл та румовища, при інших коштовностях церковних і монастирських, цілими віками збираних. Н е о ц і ненною втратою вважалася найперша в Росії, численна й найдавніша бібліотека, зібрана й збагачена великим князем Київським, Ярославом Володимировичем, і збережена в печерах од усіх попередніх ворожих нападів і руїн, а нині, на сором охоронців її і на превеликий жаль освічених громадян, серед добробуту і тиші, полум'ям пожерта. В ній зберігалося великі тисячі книг рукописних і всіляких дорогоцінних манускриптів, писаних різними мовами, і багато з-поміж них такими, що й ученим мужам не були відомі, а особливо всі записи й документи, що до історії правління слов'янських племен та царств і до їх законів та устроїв становилися".

Невідомий автор „Історії Русів" був докладно поінформований про надзвичайно цінний зміст тієї бібліотеки, яка була призначена царською деспотією на спалення, а саме про документи, які відносилися до історії правління слов'янських племен і царств, їх законів і устроїв. Ці архіви документально засвідчували, що на Україні ще перед Київським періодом, можливо ще й перед народженням Ісуса Христа, процвітала висока культура, а того всього не було потрібно для підбудови Російської імперії, що під оглядом культури являла тоді собою цілковиту пустелю. Слід звернути увагу на іронічну завваґу невідомого автора „Історії Русів", коли він пише, що то все відбувалося „серед добробуту і тиші", тобто пляново і без найменших скрупулів, „на сором охоронців" цих власне неоцінених архівальних документів.

Вірною послідовницею ганебної політики Петра Першого була Катерина II, яка в 1780 році наказала спалити найбагатшу тоді на Україні бібліотеку в Києво - Могилянській Духовній Академії.

На початку окупації України большевиками видавалося, що вони пощадять українську культуру, бож оголосили себе найбільшими на світі „демократами". У цій короткій статті годі вичислити всіх понищених ними бібліотек по монастирях і музеях, поруйнованих церков та інших неоціненної вартости пам'яток, а по війні ця винищувальна тактика ще скріпилася і триває по сьогоднішній день.

Петро Ґрос у своїй статті в „Ню Йорк Таймсі" з 20-го лютого ц. р. характеризує спалення українських архівів у так званій вільній і суверенній Радянській Україні влучною фразою: „найперше був вибух — потім пожежа". Автор документально розпо-

(Закінчення на стор. 7-ій)

„НОВА ЗОРЯ" ВІДПОВІДАЄ

ВІД РЕДАКЦІЇ: Надруковані в дієцезіяльному українському католицькому тижневику „Нова Зоря" статті Михайла Доречного й у відповідь на неї стаття проф. Мирона Куропася на тему Української Католицької Церкви в Америці були передруковані в українському перекладі і мали широкий відгомін у „Свободі". З уваги на це передруковуємо нижче виєснення і становище в заторкненій у згаданих статтях справі Редакції „Нової Зорі", вміщене в тому тижневику в числі з 4-го травня ц. р. У статті п. з. „Відповідь на питання: чому?" дослівно сказано:

Дорогий Читачу! З числом „Нової Зорі" (222 з 27-го квітня 1969-го року) ми закінчили широку дискусію на тему к о н т роверсійної статті "No Idle Prattle" М. Доречного („Без пустих балачок"), що появилася в нашому тижневику з датою 16-го березня 1969-го року.

Як загально відомо, про що ми в кожному числі зазначуємо: „статті і дописи, підписані авторами, не завжди відповідають поглядам редакції". Крім цього, на початку дискусії над вищезгаданою контроверсійною статтею ми писали в „Новій Зорі" ч. 218 з 30-го березня ц. р., що: „погляди автора статті ні в якому випадку не віддзеркалюють поглядів редакції „Нової Зорі" ані становища офіційних чинників, бо вони в багатьох випадках з ними рішуче не погоджуються".

Шановні автори, що забирали голос в дискусії у згаданій статті, в більшості висловлювалися речево, холодно, з любов'ю та правдивою журбою про заторкнені подекуди в драстичний спосіб проблеми. З великим признанням треба відзначити, що завдяки вищезгаданим прикметам дискусія провадилася на високому академічному рівні.

Треба рівнож признати, що всі дискутанти, які виступали проти цієї статті, виявляли щирість та добру волю. І саме з аспекту доброї волі та зі щирим бажанням спонукати до широкої дискусії над пекучими проблемами Української Католицької Церкви та нашої української спільноти у вільному світі редакція „Нової Зорі" помістила цю контроверсійну статтю.

Преосвященний Владика Кир Ярослав під час багатьох публічних виступів та в своїх пастирських посланнях дав багато доказів великої журби про конечність плекання та збереження українських традицій, мови й української спадщини, і тому твердження автора „Без пустих балачок" не годяться з вище згаданим намаганням Преосвященного Владики.

Редакція „Нової Зорі" не погоджується з думками, висловленими у статті „Без пустих балачок", а допустила до її появи з журбою про долю нашої Церкви й дорогих нам національних цінностей, з метою викриття на світло денне шкідливих течій серед нашої молоді, щоб усі ми могли їх заздалегідь усунути. Основною спонукою до цього була засада, базована на відомій цитаті св. Павла: „Для всіх я став усім, щоб конче деяких спасти. Усе я роблю заради Євангелії, щоб став я співучасником його". (До Кор. 9, 22-24).

Кожний з нас признає, що існує проблема в нашій Церкві та в нашій українській спільноті, бо ми всі бажали б зберегти релігійну і національну с у б станцію. Поява вище згадуваної статті вказує на неправильний спосіб думання молодої людини, і тому, на нашу думку, воно краще, щоб цей спосіб думання вийшов на світло денне, аніж мав би нуртувати в підземеллі. Лікар може поставити діягнозу і застосувати терапію, коли знає підґрунтя та історію недуги, і чим скорше він її відкриє, тим більше шансів на її вилікування.

У нашій відповіді на питання: „чому?", ми не думаємо аналізувати тверджень поодиноких дискутантів, а їхню оцінку залишаємо Шановному Читачеві, бо тільки шляхом порівняння він може дійти до кристалізації власного погляду.

Редакція „Нової Зорі" має завжди на увазі добро нашої Української К а т олицької Церкви і добро українського народу. Як ми підкреслювали і разом з тим підкреслюємо в наших редакційних статтях, тільки шляхом взаємної виміни думок та спільного діялогу, з повним збереженням права на вислів інакшедумаючих в дусі взаємної любови і доброзичливости й вирозуміння, ми можемо дійти до осягнення правдивої синтези нашої релігійної і національної проблематики, щоб у той спосіб скріпити положення нашої Церкви та нашої української спільноти.

Про свободу вислову висказався великий Папа Иоан XXIII, коли твердив, що в Церкві повинна панувати єдність, коли йдеться про догматичні й моральні справи. У всіх інших речах він завзивав до свободи й діялогу в дусі любови. Про цю свободу вислову писав недавно редактор одного з популярних українських часописів в Америці ось так: „Американська демократична система допускає право думки і слова не тільки в теорії, але й в найширшій практиці".

Керуючись цими принципами та бажаннями оживити дуже конечний діялог в сьогоднішній добі, наша Редакція допустила до появи цієї статті.

Ми твердо віримо, що Шановний Читач прийме це наше виєснення з такою щирістю і добросердечністю, з якою ми його писали.

(„Нова Зоря", Чикаго, 4-го травня 1969).

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

ЛИСТ ДО РЕДАКЦІЇ

ГОЛОСИ ПРО ГУЦУЛІВ

На сторінках „Свободи" з 3 і 18 квітня ц. р. появилися замітки п. О. З. та М. Л-а про гуцульські організації в Америці. П. О. З. сам признав, що він не є гуцулом, а п. М. Л-а напевно також не є гуцулом, але вони беруть на себе ролю повчати гуцулів, як нам треба організуватися і що робити.

Щоб не було баламутства, хочу коротко поінформувати наш загал, що інформації п. О. З. та п. М. Л-а від початку й до кінця нічого спільного з правдою не мають.

Ніхто й ніколи не розбивав гуцульських товариств, які останніми роками постали на терені Америки. Найперше товариство гуцулів постало тут у 1925-му році. А якщо три роки тому постало Т-во Гуцулів - Верховинців, і в його проводі стоять не-гуцули, то нехай воно собі існує, ніхто з нас, гуцульських товариств, його не зачіпав і не зачіпає. Але воно, безперечно, не може бути репрезентантом гуцулів. І якщо те товариство переводило свої річні загальні збори, та ще й на Союзівці, то це також нікого не обходить, нехай собі переводить.

Одначе правдою є те, що гуцульське товариство „Черемош" постало у Філядельфії в скорому часі по приїзді нової еміграції, товариство „Чорногора" — в 1966-му році в Чикаго, а товариство „Трембіта" в Клівленді — в 1968-му році.

Усі ці товариства мають між собою дружні, товариські контакти, але ніякої централі ще не мають, бо взагалі ще не було делеґатського з'їзду. Відбулася перша спільна нарада - конференція товариств у днях 25-26-го січня цього року, на якій прийнято ряд резолюцій про дальшу співпрацю та узгіднено спільну лінію щодо дальшого розвою і поширення зорганізованого гуцульського життя в діяспорі.

Гуцули вже третій рік видають свій друкований орган журнал „Гуцулія", який є спільною трибуною всіх зорганізованих і незорганізованих гуцулів. У тому журналі, якщо б п. О. З. та п. М. Л-а поцікавилися, можна знайти докладні інформації про життя - буття зорганізованих гуцулів.

Нарешті, треба запитати п. О. З., п. М. Л-а і всіх тих не-гуцулів, які чомусь конче хочуть репрезентувати гуцулів: чи не стид вам, чесні панове, пхатися до гуцулів, коли ви ними ніколи не були, не є і не можете бути.

Ох, якби так збудився Олекса Довбуш з довголітнього сну, то напевно заспівав би: „Єк на Гуцулії заграє трембіта, ідуть холєрники із цілого світа. Ой ви, чужі зайди, в гори си не пхайте, бо на Гуцулії леґіні єк дуби, то понибивають зайдам усі зуби".

мґр М. Домашевський
Чикаго

ГОЛОС ЧИТАЧА

Ще одна „синдикована" стаття

Уже вдруге дозволяю собі звернути увагу Шановної Редакції на статті авторів, що користуються т. зв. „індивідуальною пресовою службою", — тобто у відбитках розсилають свої статті до різних редакцій.

В канадійському тижневику „Новий Шлях" з 3-го травня ц. р. надрукована стаття Романа Рахманного п. з. „Не на українську ногу чобіт шитий". Ця сама стаття минулого тижня була вміщена також і в „Свободі". А може появилася і в інших часописах.

На мій погляд, статті авторів, що послуговуються такою „пресовою службою" — не повинні друкуватися у „Свободі".

З. Стефанів
Ньюарк

Совєтська газета про біду студентів в Україні

Київ. — „Інститут є, гуртожитку немає", „всі 799 студентів Харківського інституту громадського харчування мешкають на приватних квартирах", „питання громадського харчування студентів вимагає невідкладного розв'язання", „для гуртожитку, де мешкає 600 чоловік, присилають аж два ящики молока"... Такі й подібні характеристики життя студентів у совєтській Україні подала газета „Радянська Україна" з 29 березня 1969 р. У статті студентки під наг. „Рідний дім" поставлено вимогу, щоб у всіх великих містах „створили спеціяльні трести їдалень і буфетів для обслуговування студентів". Київська газета інформує: „Чим, наприклад, накажете харчуватися студентам Донецького університету, котрі живуть у 2-му гуртожитку, якщо їдальня, яка міститься в цьому будинку, на той час, коли студенти повертаються з занять, уже закрита. Уже два роки студенти оббивають пороги міського управління громадського харчування з проханням змінити порядок роботи в цій їдальні, та все марно. Про яку культуру обслуговування може йти мова в єдиній їдальні при Чернівецькому медичному інституті, коли в ній можуть пообідати одночасно лише 128 чоловік, а в чотирьох гуртожитках вузу живе понад 1 100 юнаків і дівчат". „Радянська Україна" вихваляє „почин" студентів інституту комунального будівництва, які махнули рукою на обіцянки „партії та уряду" і, не маючи, де жити, вирішили будувати дім - гуртожиток самі, без оплати праці. Газета безсоромно закликає студентів інших вищих шкіл України, щоб вони робили те саме, промовчуючи обов'язки окупаційного режиму. Однак, той же орган ЦК КП УССР твердить, що кошти на купівлю навіть будівельних матеріялів інститути мають покривати самі з „прибутків за наукові досліди"... Невиясненим залишається питання, що ж робити, наприклад, студентам учительських чи подібних інститутів, або музичних шкіл, які не вміють креслити інженерних плянів і не провадять прибуткових „наукових дослідів"?

Степан Шах.

ДЕРЖАВНА ГІМНАЗІЯ З УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ НАВЧАННЯ В ПЕРЕМИШЛІ

(Історичний нарис — у 80-ліття)

(3)

Число селянської молоді в перемиській гімназії зростало, в Бурсі було знов замало місць, а в Інституті було задорого. Тому на загальних зборах філії Руского Педагогічного Товариства 29 вересня 1905 р. на внесок проф. Р. Гамчикевича ухвалено, що „новий виділ Товариства має постаратися о отворення Селянської Бурси для учнів 4 кляси народних шкіл для підготовки сільських дітей до вступного іспиту до гімназії". Тут приміщено також від 1906 р. і учнів гімназії за оплатою 14 корон місячно. А до створення бурси причинився найбільше о. Володимир Ардан, професор математики, лемко з Ждині, що провадив бурсу до 1910 р., яку в 1911 р., в році століття уродин Маркіяна Шашкевича, названо Бурса ім. М. Шашкевича. А коли в шк. р. 1910/11 зросло число учнів гімназії так високо, що перевищило вже тисячку, і між ними було 437 селянських синів, засновано за ініціятивою громадян Перемишля нове статутове Т-во „Дешева Кухня", яке давало учням поміч у формі дарових або за низькою оплатою обідів. (Дир. Ст. Шах: „Погляд на розвій допомогової акції для біднішої молоді в укр. держ. Гімназії в Перемишлі — від її початку до 1932 р., „Звідомлення" Виділу „Кружка Родичів" з 1934/35 р. стор. 4.) „Дешева Кухня" приступила до будови власного будинку й відкрила приют при вул. Смольки, де залишилась до 1918/19 р. Завдяки цим бурсам і дешевим станціям у міщан зросло число учнів гімназії в 1911/12 р. до 1.013 учнів і 83 абітурієнтів.

Цей невпинний розвій завдячувала перемиська гімназія у першій мірі невтомній, послідовній праці дир. Гр. Цеглинського як у виховній ділянці в школі, так і в освітньо-організаційній в Перемиському повіті, де він уже в 1893 р. заснував філію Т-ва „Просвіта". Дир. Гр. Цеглинський став на початку XX ст. символом „українізації" Перемиської Землі, а надсянським „гимном" стала його пісня „Де срібнолентий Сян пливе", яку о. кат. Максим Копко поклав на ноти. Тому й не диво, що під час виборів до віденського парляменту (по зміні виборчої реформи) вибрано його в 1907 р. з перемиської виборчої округи послом до Відня, замість „твердорусͅького" кандидата. Г. Цеглинський був першим „українським" послом Перемиської Землі до віденського парляменту, бо перед тим репрезентували Перемищину самі „твердоруси", головно проф. д-р Николай Антоневич і о. крил. Григорій Шашкевич. З а с т упником дир. Цеглинського під час його послування став проф. Северин гербу Новіна Зарицький, історик за фахом. В 1910 р. дир. Гр. Цеглинський перейшов на емеритуру. В 1912 р. вибрано його вдруге послом до віденського парляменту, але того ж таки року 22 жовтня він помер і похоронено його в Перемишлі.

Для вшанування пам'яті дир. Гр. Цеглинського вмуровано у вестибулі шкільного будинку 13. 11. 1913 р. пам'яткову таблицю з портретом покійного „заходами і коштом вдячних учнів і учительського збору". (Фотознімку цієї артистичної плякети помістив дир. Ст. Шах у своїм спомині „Між Сяном і Дунайцем", ч. І., Мюнхен, 1960, вид. „Християнського Голосу", коштом кол. учня перем. гімназії д-ра вет. Володимира Войтовича, — на стор. 353, а фотознімку будинку гімназії — на стор. 352).

Другим директором Перемиської Гімназії іменувала Крайова Рада Шкільна, на чолі якої стояв тоді віцепрезидент Іґнаци Дембовський, проф. Андрія Алиськевича, ґерманіста польської VI гімназії у Львові, до якої не приймали ані греко-католиків, ані осіб мойсеєвого віровизнання; була це так звана експериментальна гімназія. Дир. А. Алиськевич вів українську перемиську гімназію від 1910 р. до 12 листопада 1918 р., тобто до часу, коли поляки в часі польсько-української війни перебрали в Перемишлі владу в свої руки.

За директури А. Алиськевича число відділів 8-клясової клясичної гімназії зросло до 23, а число членів учительського збору в 1912 до 41. Перевищила тоді перемиська гімназія всі українські гімназії в краю, навіть Академічну Гімназію у Львові. Але відкриття своєї філії не дочекалася. Винаймлено лише окремий двоповерховий чиншовий дім, що стояв навпроти гімназійного будинку при вул. Словацького (від п. Ольги Літинської), щоб там примістити всі відділи школи. Учительський збір відсвіжено молодими силами. Дир. А. Алиськевич був енерґійною людиною, поступовим педагогом. Завів дисципліну серед учнів і в їх шкільних кружках, в яких панував драгоманівський дух. В 1912 р. почав організувати з-поміж найстарших учнів „стрілецькі відділи". В Перемишлі, як найбільшій австрійській військовій кріпості, відчувався після Балканської війни 1912 року виразний подув недалекої світової війни. А дир. Алиськевич, як колишній австрійський резервовий ляйтенант, висднав у коменданта VI перемиського корпусу, ген. Кусманека, дозвіл для молодих „стрільців" перемиської української гімназії відбувати „науку" стріляння на військовій стрільниці п е р е м иського гарнізону — і то крісами нового типу Манліхера.

28 липня 1914 р. виповіла Австрія війну Сербії, 1-го серпня Німеччина виповіла війну Росії, 3-го серпня Франції. І так розпочалась — перша світова війна. Російська армія займає Східню Галичину, з 6-місячною облогою перемиської військової твердині, яка щойно 22 березня 1915 р. піддалася, а 23 березня приїхав до здобутого Перемишля навіть цар Николай II.

Українське життя в Перемишлі завмерло, українську гімназію замкнено, а дир. А. Алиськевич виїхав до Відня, де разом з директором Академічної гімназії — Іл. Кокорудзом — зорганізував для української молоді, дітей галицьких утікачів, гімназійні курси в шкільному будинку при вул. Радецького ч. 2. В Перемишлі залишився з усіх професорів перемиської гімназії проф. Іван Мануляк, який описав цей час окупації у своїм спомині, поміщеним у „Звідомленні" „Кружка Родичів" при Державній Гімназії за рік 1936/37. З черги 1915 р. почався відступ російської армії. Дир. Алиськевич повернувся з еміґрації, і вже у вересні 1915 р. поновив, хоч у менших розмірах, нормальну науку в гімназії. Він зорганізував подвійні кляси, щоб учні не втратили року через перерву в 1915 р., і навіть матуральні курси з іспитами зрілости колишніх учнів VIII кляси. І вже восени 1915 р. відбулася така перша „воєнна" матура, до якої приступило 32 абітурієнти; всі вони іспит склали і пішли повнити військову службу в армії і при УС-Стрільцях...

(Далі буде)

ПЕРЕД ПРЕМ'ЄРОЮ ОПЕРИ „АННА ЯРОСЛАВНА" В НЮ ЙОРКУ І ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Український Народний Союз
у 75 річчя
своєї служби Народові
презентує

АННА ЯРОСЛАВНА

опера на 3 дії, 5 відслон
із взаємин України-Руси та Франції в XI ст.

Субота, 24-го травня 1969 р. о год. 8-ій вечора
Карнеґі Голл, 57-ма вул. і 7-ма евеню, Ню Йорк
Неділя, 25-го травня 1969 р., о год. 6-ій веч.
Town Hall, Broad and Race Sts.
Філядельфія, Па.

ДІЙОВІ ОСОБИ (У ПОРЯДКУ ВИСТУПУ):

ГЕНРІХ I, король Франції (баритон) . . . . *ЛЕВ РЕЙНАРОВИЧ*
ГРАФИНЯ ЛУІЗ МОНМОРАНСІ, дама двору (меццо-сопрано) . . . . *ГАЛИНА АНДРЕАДІС*
СЛУГА в палаті короля (тенор) . . . . . *ПЕТРО ЗАХАРЧУК*
КАРДИНАЛ ПАРИЖУ (бас-баритон) . . *АНДРІЙ ДОБРЯНСЬКИЙ*
ЯРОСЛАВ МУДРИЙ, князь України-Руси (бас) . . . . *АНДРІЙ ДОБРЯНСЬКИЙ*
АННА ЯРОСЛАВНА, його дочка (сопрано) *МАРТА КОКОЛЬСЬКА*
ІГОР, київський боярин (тенор) . . . . *ІВАН ГОШ*
ПЕРША ПОДРУГА АННИ (сопрано) . . . *ЄВГЕНІЯ ВАСИЛЕНКО*
ДРУГА ПОДРУГА АННИ . . . . *ОРИСЯ ГЕВКА*
Королівські дворяни, Дружинники кн. Ярослава, Подруги Анни Ярославни . . . *МІШАНИЙ ХОР „КОБЗАР"*

Режисер і диригент:
КОМПОЗИТОР

Помічник режисера . . . . *ЗЕНОН ЧАЙКІВСЬКИЙ*
Музична підготова хору . . . . *РОКСОЛЯНА ГАРАСИМОВИЧ*
Хореографія . . . . *РОМА ПРИЙМА-БОГАЧЕВСЬКА*
Танки у виконанні студентів Балетної Школи Р. Прийми-Богачевської
Жіночі костюми проектувала . . . . . *РОЗАЛІЯ КОГУТ*
Мужеські костюми проектувала . . . *МАРІЯ СОКІЛ-РУДНИЦЬКА*
Костюми Графині . . . . *ЄВГЕНІЯ ОМЕЛЬСЬКА*
Символічне мистецьке оформлення сцени . *ВАСИЛЬ ДОРОЩЕНКО* і Українська Мистецька Студія у Філядельфії
Помічник декоратора . . . . *СТЕПАН СЕНЕНКО*

ОРКЕСТРА:
Члени Музичної Юнії в Ню Йорку
Концертмайстер . . . . . *Стефан Френкель*

АННА ЯРОСЛАВНА

(історична довідка)

Анна Ярославна — дочка князя України-Руси Ярославна Мудрого та його дружини із скандинавського королівського роду Інґіґерди Ірини, народилась у 1024 р. в Києві, померла приблизно в 1075 році, у Франції. Сестри Анни були дружинами европейських володарів: Анастасія — Угорщини, Єлисавета — Норвегії, про третю сестру відомості не збереглися, а Анна в 1051 р. вийшла заміж за короля Франції Генріха I з роду Капетинґів. Україна-Русь у тих часах була великою державою, що на півдні сягала Чорного моря, а на півночі — Північного. Франція тоді була розшарпана внутрішньою боротьбою між князівствами і загрожена Німеччиною. Тому король-вдівець Генріх I, без наслідника престолу, вирішив послати посольство в столицю України-Руси, прохати руки князівни Анни: так він мав намір зміцнити своє королівство та забезпечитись від прикрощів з боку Папського престолу, який забороняв одружуватись із спорідненими до сьомого коліна. Французьке посольство прибуло в Київ на початку 1051 р. Князівна Анна, яка славилась красою та розумом, як вихованка першого українського митрополита в Києві Іларіона, скорилась волі князя-батька і розірвала своє знайомство з місцевим руським бояринoм. Так французький єпископ Ґотьє Савейра привіз до Парижу князівну Анну Ярославну з великим почтом і дарунками та розкішно оправленим Євангелієм, на якому від того часу присягали всі королі Франції. Шлюб відбувся у місті Реймсі.

Старшого віку і слабого здоров'я король Генріх I побивався за наслідником престолу. Анна Ярославна склала обітницю Богу, що збудує церкву, якщо тільки матиме дітей-синів. Мала їх з Генріхом I трьох: найстаршого Філіппа-Пилипа I (вперше у Франції тоді з'явилось це ім'я, що прийшло з Греції в Україну, а потім через Анну у Францію), який був по смерті батька в 1060 р. проголошений королем Франції, Роберта, який помер у дитинстві, та Гюґо, який згодом став князем Крепі.

Від 1060 р. Францією формально правив впродовж кількох років фляндрський князь Болдуїн V, але практично керувала країною Анна Ярославна, яка підписувала державні документи кирилицею, як Анна Рейна — Анна Королева. Анна виховувала синів, а щоб виконати дану Богові обітницю — виїхала з Парижу до місцевости Сенліс, чи Санліс, поблизу столиці, і де збудувала прегарну церкву, в романському стилі, яка — після кількох віднов, збереглась і нині. З розпорядження Анна, аббатство св. Вікентія в Сенлісі кожного року давало обіди 18 убогим жінкам; видає їх і тепер. У наш час в аббатстві і манастирі св. Вікентія в Сенлісі є скульптура Анни Ярославни з підписом французькою мовою: „Анна Князівна Руська, Королева Франції, Фундаторка цього храму, 1060 р."

Під час реґенства, Анна-королева дбала про церкви й манастирі, про бідних, тісніше гуртувала князівства Франції довкола столичного Парижу, не провадила воєн, обдаровувала землями манастирі тощо. Коли Пилипові I сповнилось 7 років, його було короновано, і на документах король-син і мати-королева обоє ставили свої підписи.

У 1062 р. Анна вдруге вийшла заміж після романтичної пригоди — викрадення в лісі — за могутнього васала графа де Крепі. По його смерті через 11 років король Пилип I перевіз свою матір знову до Сенлісу під Парижем. На державних документах Анна Ярославна вже не підписувалась як Анна-королева, лише як Анна-мати, себто мати короля.

Померла Анна Ярославна, чи Анна Київська, або Анна Руська, як занотовано у французьких хроніках, здогадно в 1075 р. в Сенлісі, провадячи час у молитвах за короля-сина, Францію та, зрозуміла річ, Україну-Русь, де минули її дитинство і молодість та залишились її батьки. Могили Анни Ярославни дотепер не знайдено; між науковцями точаться суперечки довкола гробівця з написом „Анєс", знайденого в Сенлісі. (л. п.)

Текст грамоти Анни Ярославни про будову церкви в м. Санліс

Подаємо уривок із Грамоти королеви Франції, Анни Ярославни, про будову церкви і монастиря Сенліс поблизу Парижу. Грамота була написана в оригіналі латинською мовою, текст зберігається в Сенлісі, а абатстві св. Вінкентія:

„Синам Церкви відомо, що Творець, Господь і Отець сотворив все, щоб приготовити й прикрасити з'єднання свого Єдиного Сина з Святою Церквою.

„Бог - Отець, Син і Святий Дух взяли її за жону, як свідчать про це слова Пісні Пісень: „Ходи, ти будеш коронованою".

„Так ось я, Анна, була вражлива на її красу і славу. Я роздумувала над словами: „Щасливі ті, що запрошені на весілля Агнця".

„Ті, що покажуть мене світлові, одержать життя вічне"; і я запитувала себе як зможу взяти участь у цьому бенкеті, в цьому щасті і вічному житті.

„Я вирішила збудувати Христові церкву, щоб стати задушевно втіленою і ще тісніше з'єднаною з Його Церквою" . . .

СЛОВО ВІД СПОНЗОРА

У 1904-му році нині вже 75-літній Український Народний Союз відзначав свій перший, тоді 10-літній ювілей. Відзначив різними акціями, а зокрема ювілейним концертом, що відбувся 2-го червня того ж 1904-го року в Шамокіні у найбільшій залі місцевого театру. Під час концерту хор із понад 70 співаків виконав композиції Колесси, Лисенка, Вахнянина, Вербицького, а наступного дня в місцевій американській пресі появилися захоплені рецензії на українську музику, яка „глибиною почувань перевищує музику багатьох інших народів і має в собі якийсь смуток і бажання, що віддзеркалюють природу цього волелюбного народу, який так довго бореться за свою волю . . ."

Від того часу відбулося багато ювілеїв Українського Народного Союзу, і в програмі кожного з них були мистецькі імпрези на найвищому рівні. З нагоди попереднього, 70-літнього ювілею виставлено в Карнеґі Голл в Ню Йорку в концертовій формі прем'єру опери Павла Печеніги-Углицького „Відьма", з участю симфонічної оркестри, хору та найвидатніших артистів.

Цього року Український Народний Союз у своє 75-річчя презентує чергове велике мистецьке досягнення українців на американській землі — оригінальну оперу „Анна Ярославна" — композицію Антона Рудницького до лібретта Леоніда Полтави.

Опера — найвищий рід сценічного мистецтва, бо представляє одночасно мистецьке слово, музику, театр і танок. Це також найдорожчий рід мистецтва, і не всі, навіть державні народи, не то етнічні групи в поодиноких країнах, можуть собі на нього дозволити, якщо не мають відповідних меценатів.

Український Народний Союз презентує цей найвищий рід мистецтва завдяки своїм піонерам, які культурний розвиток визначили як одну з головних цілей цієї установи, і завдяки десяткам тисяч своїх членів, що вкладками на своє забезпечення створили в УНСоюзі головну фінансову базу для його діяльности в багатьох ділянках нашого суспільного життя.

Але наша найбільша вдячність належиться композиторові, авторові лібретта, артистам, хорові, балетові та всім виконавцям цієї опери, прем'єра якої була б неможлива без їхніх талантів, їхнього ентузіязму та жертвенної праці для збагачення на вільній американській та канадійській землях тієї великої тисячолітньої української культури, якої не може свобідно розвивати високоталановитий український нарід на своїй уярмленій батьківщині.

Український Народний Союз у своє 75-річчя презентує оперу „Анна Ярославна" як свій салют поневоленому, але нескореному Українському Народові.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

АНТІН РУДНИЦЬКИЙ — КОМПОЗИТОР ОПЕРИ „АННА ЯРОСЛАВНА"

АНТІН РУДНИЦЬКИЙ — композитор, диригент, піяніст, музичний автор, критик і педагог, дійсний член НТШ і Польського Наукового Інституту, один із передових представників сучасної української музики та, завдяки всебічній діяльності впродовж останнього сорокріччя, є, мабуть, її найбільш яскравою постаттю. Антін Рудницький народився в Західній Україні, закінчив музичну освіту в „Гохшуле фюр Музік" в 1926 р., одночасно закінчивши й музикологічні та філософські студії в Берлінському університеті. Від 1927 р. був диригентом Державної Опери та професором Консерваторії у Харкові, опісля у Києві та Львові. У Києві одружився з Марією Сокіл — ліричною прімадонною Харківської й Київської (потім і Львівської) опер, і від того часу до нині їх лучить найтісніша мистецька співпраця в безлічі сольових, симфонічних і оперових виступах та концертах, як на сході, так і на заході України, і за кордоном. До вибуху останньої світової війни Антін Рудницький постійно диригував, як гість, в оперових театрах і симфонічними оркестрами у Варшаві, Прибалтійських державах тощо. У ЗСА, куди обоє артистів прибули вперше в 1937 р. з концертами на користь „Народної Лічниці" у Львові, а від 1938 р. залишились на постійно, Антін Рудницький був професором Академії Вокальних Мистецтв, Консерваторії і музичної школи Ошен Кавнті Скул ов Мюзік. Тепер є професором - гостем Вищої Музичної Школи університету Індіяна.

Проф. д-р Антін Рудницький був першим із західньо-українських композиторів, який, подібно як і Борис Лятошинський в майже тому ж часі на Східній Україні, з початку 1920-их років впровадив в українську музику так зв. модерні елементи і засоби тогочасної західньоевропейської музики.

Він є автором двох опер — „Довбуш" і „Анна Ярославна", балету „Бурі над Заходом", трьох симфоній та низки інших симфонічних і симфонічно-хорових творів (між ними монументальна симфонічна кантата „Посланіє") і численних творів інструментальних та вокальних, з майже всіх ділянок музичної творчости. Він також автор понад 400-сторінкової книжки „Українська Музика" (вид. у Мюнхені 1963 р.) — історичного огляду, першої праці в українській музичній літературі, яка охоплює розвиток української музики від початків до сучасних днів.

Проф. д-р Антін Рудницький і його дружина Марія Сокіл-Рудницька є батьками двох синів, народжених у ЗСА, які обоє пішли їх слідами: старший Роман, піяніст-віртуоз, вже здобув міжнародне визнання; молодший, Доріян, віольончеліст, також абсольвент славнозвісної вищої музичної школи „Джуліярд", є членом п'ятиособової групи „Ню Йорк Рок енд Рол Ансамбль", однієї з найбільш ориґінальних з відомих у цьому жанрі в ЗСА.

Антін Рудницький

ЯК ТВОРИЛАСЯ І ПІДГОТОВЛЯЛАСЯ ДО ВИСТАВИ ОПЕРА „АННА ЯРОСЛАВНА"

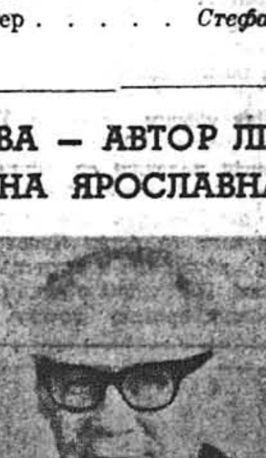
(З нагоди прем'єри в Ню Йорку і Філядельфії, 24 і 25 травня 1969 р.)

Ще під час композиції декількох більшого формату хорово-оркестрових творів — м. ін. симфонічної кантати „Посланіє" та низки фортепіянових творів, написаних в тому самому часі, себто чотири-п'ять років тому, — це тоді не давала мені спокою думка знову написати оперу. „Знову" тому, що одну, оперу „Довбуш", — ще й досі не виконана — я закінчив з 1938 р. Про практичну сторінку, про можливість вистави цієї нової, задуманої опери, тоді я цілком не думав і нею не цікавився, — цікавив мене тільки й єдино сам процес творення музики до опери. Кожному композиторові добре відомий душевний і умовний стан і настрій перед початком нового твору: зачинається від ідеї, яка скоро опісля перетворюється в „ідею фікс", яка мучить, гризе й не дає спокою, аж поки не зачнеться записувати нотний папір сотнями, чи тисячами нот, зафіксовуючи ними всі ці звуки, мелодії, гармонічні сполуки, ритмічні фігури тощо, які товчуться в голові...

Не пам'ятаю, хто мені порадив звернутися в справі лібретто задуманої опери до поета Леоніда Полтави, як і не пам'ятаю, коли й де ми вперше зустрілися в цій справі. Але пам'ятаю, скільки-то разів ми пішки проходили сюди й туди Бродвеєм від 50-ої вул. — в цій околиці тоді працював Леонід Полтава — до більш-менше, центральної Публічної Бібліотеки на 42-ій вул. і 5-ій Евню, та скільки-то разів ми пересиджували при каві, в різних льокалях, безперервно обговорюючи можливості сюжету задуманої опери. Не раз і не два ми з захопленням затримувалися на тій, чи іншій темі, щоб при наступному побаченні її відкинути, як непридатну.

(Закінчення на стор. 5-ій)

ЛЕОНІД ПОЛТАВА — АВТОР ЛІБРЕТТА ОПЕРИ „АННА ЯРОСЛАВНА"

ЛЕОНІД ПОЛТАВА — поет, письменник; народився 1921 р. в Україні, закінчив Ніжинський учительський унститут, був вивезений на примусову працю в Німеччину, залишивсь на Заході як політичний еміґрант. Вийшли 5 збірок поезій, роман з часів гетьмана Мазепи „1709", повісті для молоді, ілюстрована біографія Симона Петлюри, збірка оповідань „У вишневій країні", 3 п'єси, 12 книжок для дітей — в українських видавництвах; нагороди за п'єси „Чужі вітри", „Заметіль", збірку поезій для дітей „Лебеді". Віршовані лібретта: до опери „Лис Микита" і оперети „Лісова Царівна" (прем'єра в Пармі, Ог., 1969 р.) — музика Василя Овчаренка, до оперети для дітей „Червона Шапочка" — музика Василя Безкоровайного (прем'єри на початку 1960-их рр. у ЗСА і в Канаді), п'єса-казка „Чародійна сопілка" для молоді — музика Ярослава Барнича і Василя Овчаренка (1969 р.), автор текстів до пісень і хорів — композитори Антін Рудницький, Іван Недільський, П. Попатенко, батько і син Любомир Безкоровайні, Олег Стратичук, Ігор Соневицький, О. Залеський, Вас. Овчаренко, Мар'ян Кузан та ін. Працював на фабриках, у редакціях українських газет, у закордонних радіостанціях, що передають українською мовою в поневолену Україну, тепер у складі редакції щоденника „Свободи". Член Асоціяції Діячів Української Культури і член-засновник Об'єднання Працівників Дитячої Літератури ім. Л. Глібова.

Автор лібретта до опери „Анна Ярославна" („Анна Реґіна") Антона Рудницького (працював над лібретто 1966 р. у Вашинґтоні, 1967 р. в Ню Йорку).

АРТИСТИ-ВИКОНАВЦІ ОПЕРИ „АННА ЯРОСЛАВНА“

ГАЛИНА АНДРЕАДІС

— меццо-сопрано; родом із Запоріжжя, вивчала спів у Консерваторії в Буенос Айресі, в Аргентині, під керівництвом Аманда Цетера, одночасно студіюючи оперовий різномовний репертуар з диригентом Феруччіо Калусіо. В 1960 р. й опісля вона мала нагоду виступати в декількох оперових ролях між ін., Лоля в „Сільській честі" Маскані, Марфа в „Хованщині" Мусоргського, Мати в „Мавра" Стравінського) у театрі „Кольон". Одночасно вона часто виступала в концертах через аргентинське радіо і телевізію. Переїхавши з Аргентини на постійний побув в ЗСА, Галина Андреадіс дала в 1963 році успішний концерт в „Карнеґі Голл" у Ню Йорку і скоро стала серед української публіки однією з найбільш відомих і улюблених співачок, виступаючи на майже всіх важливіших патріотичних, громадських і добродійних імпрезах. Її недавно намічені виступи в Зах. Европі, зокрема в Бонні, перервав несподіваний нещасливий випадок, але повернувшись до Америки, Галина Андреадіс (дівоче прізвище Минаїв) знову постійно виступає на українських і американських концертах.

МАРТА КОКОЛЬСЬКА

— сопрано; родом із Стрия в Зах. Україні; спів студіювала в „Моцартеум" у Зальцбурзі, Австрія, і в Ню Йорку, в проф. Валентина Драйковського та в маестра Дж. Шеретті. Марта Кокольська — провідна солістка Оперової Компанії Ню Йорк Сити Сентер, дотепер виступала в 20 ролях, в тому як Недда в „Паяцах", Чіо Чіо Сан у „Мадам Батерфляй", Мім у „Богемі", Мікаеля в „Кармен", Маргарита у „Фавсті" та ін. У першому виконанні в Сити Сентер Опері в Лінкольн, Неб., вона виступала із сопрановим сольо в „Карміна Бурана" із хором у 700 голосів та 100-членною оркестрою, також із Балтиморською Симфонічною оркестрою й ін. Марта Кокольська — провідна українська співачка в Америці, відома також багатьма виступами в Канаді. У ЗСА співала, між ін., у Карнеґі Голл, Тавн Голл і Люїсон Стадіоні в Ню Йорку, в Музичній Академії у Філядельфії й ін. містах, мала нагоду співати з Р. Такером, Ф. Ґваррерою та ін. В українському оперовому репертуарі вона виступала в головних ролях у „Катерині", „Запорожці за Дунаєм", „Чорноморцях", „Відьмі", „Наталці Полтавці"; нещодавно співачка повернулась із 200 виступів із рамени Віскансинського Бюро лекцій і концертів.

РОМА ПРИЙМА-БОГАЧЕВСЬКА

— народжена в Зах. Україні. Балетні студії у Львові, в оперовому театрі; в 1944-47 рр. студіювала в танковому відділі Віденської Музичної Академії, під керівництвом Ґрети Візенталь, яку закінчила з відзначенням; крім того, удосконалювала знання і техніку у хореографа Ґ. Кройцберга. З 1949 р. в Канаді, де виступала впродовж 2 рр., у тому як солістка у Королівському Балеті у Вінніпеґу. З 1951 р. у ЗСА, удосконалює танкову техніку з балериною В. Переяславець, вивчає техніку модерного танку в Студії Марти Ґреґам, у Люїджі — американський джаз, у Катерін Денгам — негритянський примітив, після чого виступала на сценах великих міст ЗСА, Канади, Центральної Америки; у 1960-62 рр. відбуває концертове турне, одержуючи найкращі відгуки критиків Парижу, Лондону, Атен, Мюнхену, Женеви, Відня. Як хореограф, Рома Прийма ставила „Полішинель" у французькому театрі в Монтреалі, вже 12 рр. працює головним хореографічним керівником Балету у стейті Мейн, в артистичному кемпі „Вазіята"; у Ню Йорку і Філядельфії ставила балет „Попелюшка", керувала хореографічною частиною у виставах „Голуба хустина", „Летючий корабель". З 1965 р. у Ню Йорку і в Нюарку провадить власну Балетну Школу. Рома Прийма-Богачевська є автором багатьох оригінальних тематичних танків і є однією з найвизначніших українських балерин за кордоном.

В опері „Анна Ярославна" вона відповідальна за хореографічну частину, у виконанні старшої групи студентів Балетної Школи.

Євгенія Василенко

Орися Гевка

Роксоляна Гарасимович

Петро Захарчук

Василь Дорошенко

ЛЕВ РЕЙНАРОВИЧ

— баритон; почав кар'єру співу в 1936 р. у Львові у проф. Любінецького, потім в Музичнім Інституті ім. М. Лисенка, у проф. Лідії Улуханової, врешті в Адама Дідура, кол. славнозвісного баса „Метрополітальної Опери" у Ню Йорку. Заанґажований в 1942 р. до Львівської опери, виступав там у передових баритонових партіях („Травіята", „Трубадур", „Тоска" й ін.). Опинившись у Німеччині, Лев Рейнарович став членом Оперового Ансамблю Богдана Пюрка; в Америці з 1949 р. — виступав принагідно в оперових виставах у Ню Гейвені („Тоска", „Кавалерія Рустікана"), у Ню Йорку і Філядельфії в заголовній партії опери „Мазепа" (ставив Д. Чутро), у виставах „Катерини" й „Запорожця за Дунаєм" та ін. За останні роки він діяльний в „Оперовому Ансамблі", який дав декілька вистав у Ню Йорку й околиці, здебільшого музично-побутового репертуару. Лев Рейнарович відомий також у колах української еміґрації в Америці частими й успішними виступами на багатьох концертах і академіях. Між ін., він був першим — і досі одиноким — виконавцем баритонових соль в симфонічних Кантатах Антона Рудницького „22 січня 1918" та „Посланії", виконуючи їх у Ню Йорку, Клівленді, Чикаґо і Торонті, та з симфонічними оркестрами у Філядельфії і Вашинґтоні, Д.К.

АНДРІЙ ДОБРЯНСЬКИЙ

— бас-баритон; народився в Зах. Україні, у 1949 р. юнаком прибув із Зах. Німеччини до Америки. Розпочав вивчати спів і музику в Ґотгем Сиґі. Впродовж кількох років був солістом у репрезентативному українському хорі в Ню Йорку „Думка". У 1964 р. дебютував у „Філядельфія Лірік Опера" в „Дівчині з Золотого Заходу", потім був заанґажований тією ж компанію співати в „Саломе". Тепер Андрій Добрянський — провідний соліст „Метрополітальної Національної Оперної Компанії" (виїздної), він уже виступав у переважно чільних ролях в понад 70 містах у ЗСА, Канаді і Мехіко. В Бостонській Опері виконував головну ролю Бориса Годунова, в Оперовій Компанії Далласу — у „Медеї", в Сан Антоніо, у Тексасі — в „Дон Карльосі"; в 1968 р. виступав у „Капрічіо" у Клівленді, Ог., співав сольо в „Месії" Генделя у Вашинґтоні, Д.К., мав власні концерти, в тому в Монтреалі, Канада. З українського репертуару співає народні пісні і твори українських композиторів: Л. Ревуцького, М. Лисенка, К. Стеценка, В. Барвінського, Данкевича, І. Соневицького та ін.

ІВАН ГОШ

— тенор, родом з Дніпропетровщини, закінчив у 1939 році Музичний Технікум у Дніпропетровському, по клясі співу, у проф. О. Д. Тарловського. Продовжував вокальні студії у Віденській Конверваторії та приватно в Зальцбурзі з Ренато Рафаелі, по приїзді до Америки — з Ф. Капеллі й С. Арделлі, та в Сетлемент Мюзік Скул у Філядельфії, з Л. Бармах. Сценічний досвід Іван Гош почав здобувати ще в Дніпропетровській опері, потім у Америці, де виконував головні тенорові партії в операх „Мазепа" Чайковського (продукції Д. Чутра), „Майська ніч" Римського-Корсакова, „Ґрабіна" („Графиня") Монюшки (у продукції „Польонія Опера Компані"), яка йшла в Чикаґо, Дітройті, Нюарку і Брукліні, Н.Й., врешті в українському музично-драматичному репертуарі („Наталка Полтавка", „Запорожець за Дунаєм", „Катерина", „Відьма" П. Печеніги-Углицького). Крім того, Іван Гош відомий багатьма виступами на українських концертах.

БАЛЕТ У ОПЕРІ

Ню Йорк. — Балет не є невід'ємною частиною оперного твору, але композитори вводять його для підкреслення певних ідей, для кольориту, або ж для відпруження слухача-глядача. В опері „Анна Ярославна" композитор д-р Антін Рудницький написав яскраву балетну сцену в другій сцені 2-ої дії, що відбувається у великій гостинній кімнаті князівни Анни у Вишгороді, біля Києва, в літній резиденції князя Ярослава Мудрого. Балетну сцену виконають кращі студентки Балетної Школи відомої балерини Роми Прийми-Богачевської, з її хореографічним укладом: Л. Семанишин, Квітка Цісик, Деся Дума, Таня Зозуля, Марта Зелик, Віра Наконечна, Христя Роговська, Оля Піскур, Ізя Павлюк, Христя Сосенко, Христя Сливоцька, Ліда Стасів, Ліля Тодор, Ганя Цегельська, Сузанна Цегельська, Віра Шумилович, гельська, Віра Шумилович, Наталка Лазірко, Роксоляна Шеґедин, Л. Шекеринець.

СЮЖЕТ ОПЕРИ „АННА ЯРОСЛАВНА"

Дія I

Кімната короля Франції Генріха I (Анрі) в Парижі. Він роздумує над своєю сумною долею бездітного вдівця, оточеного порожнечею двірського життя. Входить графиня Луїз Монморансі, кузенка і любка Короля, яка пригадує йому про натяки одружитися з нею. Коли Король відповідає, що вона погано його зрозуміла й одруження не можливе, Графиня вихоплює з-за його пояса кинджал, щоб кінчити самогубством. В цей момент Слуга заповідає прихід Кардинала. Графиня ховає ножа в складках свого одягу, і виходить, щоб підслухати розмову. Кардинал, який саме прибув з Риму, сповіщає Королеві про заборону Папи одружуватись із спорідненими аж до сьомого коліна та його побажання, щоб Генріх I одружився з дочкою князя Ярослава Мудрого з України-Русі. Король погоджується і повідомляє цю новину дворянам, які радісно її сприймають. Генріх I посилає до Києва посольство, в яке включає і Графиню, сподіваючись, що далека мандрівка й нові враження зроблять своє. Коли всі вийшли, з'являється обурена Графиня і заявляє, що помститься на Королі.

Дія II, сцена 1

У саду, в літньому палаці князя Ярослава, у Вишгороді біля Києва, дружинники прославляють Князя. Після їх виходу, Князь повідомляє дочку Анну про приїзд французьких послів, які прибули просити в імені короля Генріха I її руки, та висловлює сподівання, які користі може мати його держава через споріднення з французьким королівським родом. Князівна Анна погоджується дарма, що свідома туги, яку відчуватиме на чужині за Батьківщиною. Вбігає боярин Ігор, закоханий в Анну, і благає її не віддаватись за короля. Анна не відступає від слова, даного батькові, і своєї постанови, підкреслюючи, що ніколи не давала Ігореві обіцянок чи надій. Цю розмову підслухує графиня Луїз Монморансі з французького посольства. Коли Анна виходить, вона переконує Ігоря, що у всьому винен король Генріх I і намовляє вбити його — тоді Ігор здобуде для себе Анну. Ігор присягає вбити Короля.

Дія II, сцена 2

Анна у своїй кімнаті в Вишгороді, оточена подружками, спільно з ними згадує про безжурні минулі роки. Потім сповіщає їм новину про свою згоду вийти заміж за Генріха I та закликає всіх бажаючих їхати з нею до Парижу. Входить Графиня, підлещується Анні, запевняючи її в своїй приязні і обманюючи Анну розповіддю, ніби вона закохалася в боярина Ігоря. Графиня прохає Анну взяти Ігоря в почет у Париж, мовляв, під час довгої подорожі вона зуміє прихилити серце Ігореве до неї, Графині. Великодушна Анна дає згоду включити Ігоря в почет. Сцена закінчується співами веселих веснянок і танками.

Дія III, сцена 1

Король Генріх I молиться в своїй кімнаті за щасливе майбутнє спільне життя з Анною Київською, яка вже прибула до Парижу і яку він глибоко полюбив. Входить Графиня, облудно вихваляє високі прикмети Анни, як майбутньої французької королеви і дружини Генріха. В розмові з Королем вона довідується, що весілля відбудеться вже незабаром у Реймсі, в королівській церкві. Король прощається з нею, прохаючи забути про колишні їхні близькі відносини. Графиня вийшла. Входить Анна — любовний дует між нею і Королем.

Дія III, сцена 2

На площі біля королівської церкви у Реймсі. Ледве розвидняється. Боярин Ігор чекає, щоб зустрітись із Графинею, але він дуже неспокійний, не знаючи, чи виконувати обіцянку вбити Короля. Графиня, почувши про його вагання погрожує, що розповість Королеві, мовляв, Ігор прибув сюди, щоб далі зустрічатись потайки з Анною, своєю колишньою любкою. Графиня запевняє Ігор має стояти під час вінчання, щоб після атентату вивезти з Франції і його й Анну. Ігор врешті-решт постановляє виконати атентат. Графиня показує місце, де Ігор має стояти під час вінчання — поблизу крісла Короля.

Приходять дворяни, народ, руський почет, врешті Кардинал, Анна і Генріх I. Король сповіщає народові про свою радість з приводу одруження з Анною, що має ось відбутись, і на доказ радости, любови та пошани до неї пропонує Анні зайняти його крісло, а сам сідає в її. Коли Кардинал починає церемонію вінчання, Ігор кидається з ножем на Короля, але тому, що в королівському кріслі сидить Анна, не може його досягти — Анна кидається вперед і захищає Короля своїм тілом. Ігоря підводять вартові до Короля, який пізнає ніж, що його колись вирвала в нього з-за пояса Графиня. Графиня намагається себе врятувати, заявляючи, що Ігор вкрав у неї ножа в Києві. Тоді Ігор виявляє всю правду, і Король наказує покарати смертю обох злочинців - змовників. Але А н н а прохає д а р у в а т и їм життя й вигнати із Франції, покликаючись на те, що в її Батьківщині, Україні-Русі, не відома кара смерти. Анна наполягає на своєму проханні, кажучи, що це буде для неї найкращим шлюбним подарунком. Король погоджується, змовців проганяють.

Безпосередньо перед продовженням церемонії вінчання Анна звертається до присутніх, запевняючи народ Франції у своїй постанові бути доброю дружиною та доброю Королевою своєї нової Батьківщини і, одночасно, не забувати про країну своїх батьків, Україну-Русь, яка назавжди збережеться в її серці, як далека, найкраща мрія.

Кінець опери

I ДІЯ:

У кімнаті Короля Генріха I у Парижі.

II ДІЯ, 1-ша відслона:

У саду в літньому двірці князя Ярослава Мудрого — у Вишгороді біля Києва.

II ДІЯ, 2-га відслона:

У кімнаті князівни Анни в Вишгороді.

III ДІЯ, 1-ша відслона:

У кімнаті короля Генріха I.

III ДІЯ, 2-га відслона:

Площа перед королівською церквою у Реймсі.

Церква королеви Анни Київської у Франції

Містечко Санліс, або у вимові Сенліс, розташоване за яких 35 клм. від Парижу, серед лісів, як це було і в давнину. Тут в XI столітті українська князівна з Києва, донька князя Ярослава Мудрого та князівни Ірини-Інґіґерд, Анна Ярославна, дружина французького короля Генріха I з Капетинґів, після смерти мужа-короля провела декілька років у спокої і тиші, серед розкішної природи. Тут же на її розпорядження і за її фонди була збудована церква в романському стилі, у формі хреста, з якої збереглися до наших днів частини, вмуровані в пізніші добудування.

Санліс майже 1 000 років тому був давньою посілістю французьких королів, однією з їхніх літніх резиденцій під Парижем, частиною головного князівства Іль де Франс, що слабо об'єднувало навколо себе князівства Франції. В ті далекі часи, крім королівської палати, стояло там ще кілька садиб, де жила прислуга, та будинок, де спинялись визначні гості. Було там кілька монастирів. Ще й нині збереглися рештки церковного будинку св. Моріса, збудованого ще перед Генріхом I, чи не за св. Людвика — тепер у тому відновленому домі міститься Музей ловецтва. Вистояли до нині, хоча з незначними змінами задля зміцнення будови, рештки королівського замку і — головне — чимала королівська кімната з гарним бальконом; збереглись сліди двох каплиць, нижньої і горішної.

Коли до Санлісу прибула королева Анна, там була вже стара церковця, яку королева, хоча спершу молилася в ній, вирішила замінити новою. З тієї романської, нової церкви залишилось не дуже багато. Збереглась загальна форма споруди з XI ст., з простим однонавним пляном у формі хреста. На лівому крилі, з окремим престолом, зберігся в сучасній церкві абатства св. Вінкентія куточок тієї давньої церкви. Там дуже ще незугарно зроблене ґотичне склепіння, з невеликими, слабо виробленими луками. Це саме тут молилась королева Анна за спокій душі свого мужа, за дітей, за Францію і за свою далеку Батьківщину Україну-Русь. Коли підійти до цього закутка ззовні, то побачимо замуровані в стіні романські двері, якими напевно заходила королева в церкву для молитви. Можна припускати, що над романським луком з лупаного каменю був ще й інший, бічний вхід до церкви, бо збоку, ліворуч від тих дверей, замуровані ще й інші, трохи нижче положені двері, якби бічний вхід у церкву. Земля біля цієї стіни дуже обнижена. Археологи знайшли б там багато чого!..

Але не відомо, чи абатство св. Вінкентія в Санлісі дозволило б там працювати археологам тоді, коли українські науковці-історики ще не вивчили багатьох документів „нагорі", яких не треба викопувати чи шукати в землі...

Нині при абатстві св. Вінкентія є монастир, в якому на розпорядження королеви Анни Київської видавали обіди убогим жінкам. Тут же вчаться 300 юнаків-студентів коледжу св. Вінкентія. У містечку збереглась також Катедра, якої ще не існувало за Анни Ярославни, збудована в ґотичному стилі. Ця будова є одним із кращих зразків ґотики, її головна стрілиста вежа закінчується вгорі немов короною, чи не на знак королівських посілостей.

На початку 1960-их рр. жителі містечка Санліс, які знають про королеву Анну, як про Анну Руську, в кращому випадку — Анну Київську, сплутуючи поняття Русь із поняттям Росія, абатство св. Вінкентія та група українців з Парижу, в тому й науковці з Осередку НТШ у Сарселі, урочисто відзначили 900-річчя заснування абатства. Свято обернулось у поклін Королеві Анні, фундаторці церкви абатства і монастиря. Генеральний вікарій о. Ван де Мале з Парижу, в товаристві о. канцлера Левенця, о. каноніка Бачинського та ін. священиків, відправив у церкві Анни Ярославни Службу Божу. Парох церкви св. Вінкентія виголосив проповідь, яку заслухали французи-санлісці, 300 юнаків-студентів та українці, між якими був президент Українського Християнського Руху проф. д-р Володимир Янів, члени редакції тижневика „Українське Слово", члени СУМ і Пласту та ін., котрі співали під час Богослуження українські релігійні пісні. Парох абатства в проповіді, між ін., сказав: „Це цілком справедливо, що нинішне свято святкують спільно мешканці коледжу, парохіяни Санлісу та українці. Ми вшановуємо сьогодні нашу королеву і фундаторку монастиря, ви вшановуєте князівну Анну Ярославну, дочку українських степів". Крім цього, о. парох прочитав у перекладі з латинської на французьку мову грамоту-розпорядження королеви Анни, в якому королева писала: „Я вирішила збудувати Христові церкву, щоб стати задушевно втіленою і ще тісніше пов'язаною з Його Церквою"...

Після Служби Божої та врочистої панахиди за спокій душі королеви Анни Ярославни, українська група оглянула абатство, церкву і Санліс, про що інформував тижневик „Українське Слово" ч. 991.

Українці невеликими групами чи й поодинці відвідували і відвідують Санліс, любуючись лісистою чарівною околицею, церквою, надзвичайної мистецької роботи скульптурою-пам'ятником королеві Анні. Все таки, містечко Санліс із абатством св. Вінкентія, розташоване так близько від Парижу, мало б стати місцем більших і частіших українських відвідин. Анна Ярославна, мати видатного короля Франції Філіпа — Пилипа I, принесла славу княжої Української Держави далеко на Захід, дала королівському роду дітей, залишила в історичний спадок французькому народу і культурі чудово оздоблений ґіяцинт та — прегарно оздоблену Євангелію, св. книгу, яку передав у Францію князь-батько Ярослав Мудрий із Києва, і на якій присягались традиційно усі французькі королі, аж до великої французької революції.

Створення опери „Анна Ярославна" на прославу дочки Ярослава Мудрого, української князівни і французької королеви Анни, є першим великим кроком українців для справжнього вшанування тієї видатної постаті та для здійснення її заповіту про тісну дружбу між українським і французьким народами — розрізненими і досі Москвою двома великими народами єдиної Европи.

ДВ.

Хор „Кобзар" з Філядельфії, що виконує хорові партії в опері „Анна Ярославна"

ЯК ТВОРИЛАСЯ І ПІДГОТОВЛЯЛАСЯ ДО ВИСТАВИ ОПЕРА „АННА ЯРОСЛАВНА"

(Закінчення зі стор. 3-ої)

Звичайно, м а л ь к онтентом був я, тому, що передумуючи в міжчасі над цим буцім-то вже вибраним проєктом і усвідомлюючи собі його музичне та сценічне оформлення, інстинкт підказував, що „це не те"...

Вже при нашій першій зустрічі Леонід Полтава з місця виявив бажання співпрацювати над оперою, але одночасно застерігаючися, що ніколи перед тим оперового лібретто не писав, отже не має досвіду, як це робиться. Та я, вважаючи себе вже майже „ветераном" у цій ділянці — адже одну оперу я вже написав! — заспокоїв поета обіцянкою, що помагатиму йому своїм досвідом — якщо не досвідом в творенні оперових лібрет, то бодай досвідом оперового театру взагалі, набутим довгими роками диригентської діяльности в них.

Після обговорення безлічі сюжетів — до речі, завжди з українською тематикою — одного для Леонід Полтава згадав про дочку князя Ярослава Мудрого, яка, як відомо, стала дружиною французького короля Генріха I в XI столітті. Може б на тлі цієї події створити лібретто й оперу?! Думка була принадливою, бо дія давала б цікаві можливості контрастів — українського середовища Анни Ярославни з одної сторони, королівського, французького двору з другої. Ще переговоривши, ще передумавши, ми вирішили: зупиняємося на цій темі — Анна Ярославна!

Та самого факту, що князівна Анна стала дружиною французького короля, — а крім цього про неї можна було знайти тільки дуже обмежені відомості — самого цього факту не вистачало для лібретта: треба було створити, видумати якусь фабулу, якусь інтригу, дію... одним словом історію, яка не тільки давала б можливості музичного оформлення, але передусім, яка була б цікавою для глядача й тримала його в напрузі. І ось почалися на цю тему довгі розмови: одна думка одного з нас викликала іншу в другого, одна сценічно-драматична ситуація находила логічне продовження в черговій і, врешті, якусь не менш логічну розв'язку... і нарешті почала виринати ясна картина цілого сюжету. Його треба було устійнити, заки взятися за його поділ на окремі сцени, а ці знову пристосовувати до практичних вимог опери, себто ділити на арії, ансамблі, хори, тощо.

І власне тоді Леонід Полтава перейшов на працю до Вашингтону, і всю дальшу підготовку і подрібне обговорення й вирішування лібретта треба було вести впродовж майже двох років тільки листовно, зрідка зустрічаючись то у Вашингтоні, то в Тамс Рівер. Та кращого більш успішнішого, більш продуктивного листування не можна було й бажати!

Від першої хвилини моєї співпраці з поетом Леонідом Полтавою над оперою „Анна Ярославна" аж до її закінчення, він в справді ідеальний спосіб відгукувався на всі мої замітки і прохання, — а їх було безліч! — які торкалися чи то зміни цієї, чи іншої сценічної ситуації, цих чи інших слів або й цілих стрічок і строф. Не раз треба було щось продовжити, щось скоротити, або й впровадити щось цілком нове. Усе, що несподівано виринало в курсі моєї праці над музикою опери, мій лібретист моментально розумів і в ідеальний спосіб виповнював мої бажання негайно, часом навіть відворотною поштою, пересилаючи новий змінений проєкт. Траплялися й випадки, коли музичне оформлення опери так просто мені „горіло", що в нетерпеливості, щоб не чекати декілька днів, потрібних для обміну листами, я сам намічував текст даної арії, тощо, який підходив під вже готову, чи задуману музику. Коли ж я посилав такий текст моєму поетові-лібретистові для одобрення, він в кожному випадку це робив з повною льояльністю й вибачливо, тільки злегка випраляючи присланий текст, чи то поетично, чи мовно — у кожному окремому випадку його цими змінами поліпшуючи. Отже й не дивниця, що така повна гармонії і взаємозрозуміння співпраця композитора з лібретистом піддала нам, згодом, думку дальшої співпраці, над черговою оперою, сюжет якої ми вже узгіднили і під час найближчих літніх місяців сподіваємося цілком закінчити обговорення всіх сюжетних ліній і ходів.

Музику опери „Анна Ярославна" чи пак, як спочатку ми її хотіли назвати, „Анна Регіна", я почав писати, маючи ще тільки слова початкової сцени, яка є монологом короля Генріха: „Ще рік, ще два... А далі, що тоді?"... Так я її й продовжував писати аж до кінця, т. зн., пишучи музику до нової, чергової сцени, чи її частини, в міру того, як діставав її текст. Тому, що сюжет опери вповні романтичний, почасти пристрасно-драматичний, почасти ніжно-ліричний, я рішив писати цю оперу в формі опер старих, добрих часів, себто не в речитативному характері, але поділивши її на ясно закреслені окремі номери: арії, ансамблі, хори тощо. Як завжди в моїх творах, я намагався не мати в новій опері навіть найменших зайвих, порожніх, не абсолютно потрібних місць і слів — я намагався зробити всю дію повною напруги, постійно повного руху, завжди логічною й оправданою, завжди сценічно-драматичною. Вірю, що це мені вдалося.

Коли поділити оперу „Анна Ярославна" на окремі заокруглені й закінчені музичні номери, то в ній є шістнадцять арій, чи аріозо: чотири в заголовній партії Анни, плюс пісня з жіночим хором; три арії Графині; чотири — короля Генріха (включно з Монологом і Молитвою); одна — Ярослава Мудрого; дві Воярина Ігоря, при чому, одну „дописували" вже в 1967 році; одна (аріозо) — Кардинала. Далі, — чотири дуети (Графиня — Король; Анна — Ігор; Графиня — Ігор; Анна — Король); один сольовий терцет (Графиня, Король, Кардинал) з мішаним хором; п'ять номерів мішаного хору (серед них один подвійний хор); два для мужеського хору („Прославні"); три для жіночого хору й окрема група веснівок для цього ж хору; врешті — музика для балету.

Крім згаданих веснівок, ніяких інших мелодій чи мотивів з української народної музики в опері нема. Так само, якщо йдеться про характер музичного оформлення, то в опері „Анна Ярославна" нема будь-якої „французької" чи „української" музики, чи музичної тематики, але вся музична мова того самого стилю й характеру — мого власного.

Увертюри нема. Колеґа Полтава спочатку цим був дуже згіршений, але я його переконав: я не вважав її необхідною, чи потрібною, та й взагалі форма оперової увертюри питома для іпохи Верді, себто другої половини 19-го століття. А в сучасній добі, починаючи операми Ріхарда Штравса, в загальному задумі сучасної опери та в її музичному оформленні, — увертюра зайва. Отже, „Анна Ярославна", після тільки дванадцяти тактів з оркестрі, відразу починається арією-монологом короля Генріха I.

Деякий час забрало мені рішити, як музично закінчити оперу. Згідно з лібретто, опера закінчується сценою вінчання Анни Ярославни й короля Генріха — отже мимоволі насувалася думка грандіозного, тріюмфального фіналу, з хором, тощо. Та згодом таке закінчення мені здавалося стереотипним і трафаретним, одним словом, не оригінальним. Тому я закінчив оперу не „на голосно", але вповні настроєво зворушливою арією Анни, в якій вона, обіцюючи народові Франції бути його доброю, справедливою королевою, одночасно згадує свій рідний край, Україну, яку пам'ятатиме, „як мрію чарівну", все своє життя... На тлі чим раз спокійнішої й тихшої музики на звуках тихесенького тремольо скрипок і двох піяніссімо акордів дерев'яних інструментів, спускається завіса і кінчиться опера...

Здається мені, що ефект цієї сцени буде куди сильнішим і залишить куди глибше враження, якби це могла зробити найголосніша музика бомбастичного, грімкого фіналу...

Розділюючи партії опери на окремі голоси, я керувався практичними зглядами, себто згори вирішив, хто з наших співаків був би найбільш відповідним, голосово й сценічно, для тієї чи іншої партії. Як виявилось на практиці в пізніших пробах, вибір був вдалий: усі солісти виявляли вдоволення своїми партіями. До речі, між ними першою, яка вивчила всю свою велику партію та ще й напам'ять, була Марта Кокольська — Анна Ярославна.

Справа хору не становила ніякої проблеми: адже я мав до розпорядження „свій власний" хор „Кобзар" з Філядельфії, який на протязі нашої спільної 15-річної праці осягнув такого рівня музикальности виконання й таку швидкість вивчування нових, нелегких творів, що ніякі труднощі хорового співу для нього не існують. Я й не помилився в моїх сподіваннях: з цілої опери „Анна Ярославна" хорові номери були вивчені хором „Кобзар" найперші. А маючи в ньому особливу музикальну солістку Євгенію Василенко, я свідомо написав один з хорових номерів з сопрано-соло.

Приступаючи до інструментації опери, я теж мусів керуватись практичною дійсністю. Щоб виконати в опері повну оркестру, з повним складом групи мідяних інструментів, що, в свою чергу, вимагає відповідно сильної й численної струнної групи з огляду на звуковий балянс — про це не можна й думати в наших обставинах, бо кошт такої оркестри з 50-60 музикантами досягнув би астрономічних висот. Отже я рішився на оркестровий склад „по-середині" між повною, великою оркестрою, а малою, камерною, і оркестрував оперу „Анна Ярославна" на: 2 флейти, 1 обой, 2 клярнети, 1 фаґот, 3 валторни, 2 трубки, 1 тромбон, ударні інструменти (літаври, великий бубон, тарілки, малий барабан, тамбурин, тріянґель, „ґльокеншпіль") та струнна група: перші й другі скрипки, віолі, віольончелі й контрабаси. Разом в оркестрі — 29 музикантів. Коцертмайстром оркестри й одночасно контрактором, себто тим, хто вибирає й анґажує поодиноких музикантів (згідно з законами музичної Юнії цього диригентові не вільно робити!) погодився бути мій давній приятель Стефан Френкель, соліст-віртуоз міжнародної слави й кол. довголітній концертмайстер „Метрополітен" опери" в Ню Йорку.

Музика опери „Анна Ярославна" творилася і постала в справді рекордовому темпі, — факт, який мене самого безмірно дивує й досі. Отже, першу дію почав я компонувати 22-го червня 1966 р., а закінчив 17-го липня; другу дію (1-ша сцена) — від 29-го липня до 18-го серпня; 2-гу сцену — від 16-го вересня до 30-го вересня; Третю дію (1-ша сцена) — від 2-го жовтня до 18 жовтня; друга сцена — від 23-го жовтня до 16-го листопада. Отже, композиція цілої опери „Анна Ярославна" тривала від 22-го червня до 16-го листопада 1966 р. — найшвидше написаний твір з моїх усіх.

Так само швидко йшла праця над інструментацією: перша дія 16-го січня 1967 — 23-го березня; друга дія — 23-го березня — 14 квітня; третя дія — 14-го квітня — 14-го травня. Отже, інструментація цілої опери — 430 сторінок партитури — була зроблена в часі від 16-го січня до 14-го травня 1967 року.

Залишилася найбільш мозольна й найнуднійша праця: розписування оркестрових партій для кожного інструменту зокрема, з зазначуванням, в партіях струнної групи, „штрихів" (смичкування) і фразування. Та й ця праця — майже одна тисяча сторінок, з Бог-зна скількі тисячами нотних знаків на них! — одного дня була щасливо закінчена!..

Відколи поет-лібретист Леонід Полтава та я, композитор, почали працювати над оперою „Анна Ярославна", і ще довго після її закінчення, не було ніяких виглядів на реалізацію її вистави, бо вистава навіть у найскромнішій формі обійшлася б у тисячі. Щойно ініціятива провідників Українського Народного Союзу виставити оперу „Анна Ярославна" з нагоди 75-річного Ювілею цієї організації довела до реалізації вистави. Ми обидва автори опери, лібретист і композитор, за це дуже вдячні і незвичайно вдоволені, що наша опера причиниться до звеличання такого великого свята цілої української спільноти у вільному світі, яким є ювілей цієї найстаршої, передової української організації на північноамериканському континенті.

Та з хвилиною, коли вистава опери „Анна Ярославна" набрала рис реальности, виринула низка проблем. Першою з них була справа з декораціями. Виявилося, що в Карнеґі Гол у Ню Йорку, де має відбутися прем'єра опери, не можна вживати будьяких декорацій взагалі — а ніякої театральної залі, в якій це було б можливо, не можна дістати на короткий період часу, як винайнявши її на принайменше цілий тиждень. Отже, що робити, щоб поставити оперу, як оперу, даючи глядачеві бодай уяву справжньої вистави, справжнього театру?! Такої уяви в ніякому разі не давала б вистава в концертовому виконанні, як це дехто пропонував. Тому ми з колеґою Полтавою врешті рішили, що опера піде в костюмах і з сценічною грою, — а якщо не можна, бо заборонено — вжити справжніх декорацій, то дамо їх тільки „символічними", у формі натяку на справжні, реалістичні декорації. Отже, напр., перша сцена, яка відбувається в кімнаті французького короля Генріха I, не матиме вигляду справжньої, автентичної та історично вірної королівської кімнати з 11-го століття, обставленої меблями цього часу тощо, але королівську кімнату символізуватиме великий державний герб Франції. Чи в останній сцені опери, не маючи можливості показати декораціями величний собор у Реймсі, перед яким відбувається дія, його покажеться тільки натяком, в спосіб єдиноможливий в межах дозволу, чи вірніше — заборони в Карнеґі Гол. Але не сумніваємося, що наша публіка зрозуміє цю ситуацію, в якій автори опери й організатори її прем'єри цілком безсилі, та своєю фантазією зуміє доповнити відсутність справжніх декорацій на сцені.

Черговою проблемою була справа костюмів. Виявилося, що визичити їх в театральних костюмарнях для понад 50 членів хору, багатьох членів балету та 5 солістів — при тому костюми подвійного виду, французькі й українські, отже подвійної кількости — з огляду на кошти цілком не можливо. Отже рішилося самим шити костюми. Пані з хору „Кобзар" поділили між собою шиття жіночих костюмів, при особливій допомозі п-ні Розалії Когут і п-ні Ірини Ільницької, які, обидві, перестудіювавши „ікс" костюмових книжок і взорів, вирішили, що і як шити. Вигляд мужеських костюмів, як солістів так і хору також на підставі автентичних джерел вирішили ми спільно з дружиною — при тому вона, нікому другому не довіряючи, сама взялася й за їх виготовлення, посвячуючи на це добрих три місяці часу. Костюми Короля (п. Рейнаровича) помогла приготовити його дружина, п-ні Міка. Костюмами балету занялася, як звичайно, Рома Прийма-Богачевська, хореограф танків в опері „Анна Ярославна", при допомозі матерів студенток її Школи Танків. Врешті обидві солістки, Марта Кокольська й Галина Андреадіс теж знайшли охочих приготовити їх костюми (кожна з них має їх в опері по 2-4): перша з них ще й досі не хоче зрадити тайни, хто це для неї робив, а для п-ні Андреадіс костюми шила пні Євгенія Омельська.

Виринула ще одна велика проблема — режисури опери. Не дивлячися на те, що всі солісти — досвідчені, не вперше на сцені, все таки треба якось скоординувати сценічні ситуації, акцію, рухи тощо. А хор, дарма що музикально вповні приготовлений, теж мусить на сцені „щось" робити і, що не менш важливе, знати чого не робити!

Оперова режисура дуже різниться від режисури немузичного, мовного театру, бо вона нерозривно зв'язана з постійним співом і грою оркестри, з такими-то чи сякими нотами, музичними фразами, акцентами та ритмічними взорами, на яких співакові можна, чи не можливо зробити такий чи інший рух, або дати такий чи інший вираз обличчя чи експресію. Тому режисери добрих оперових театрів здебільша не тільки високо-музикальні, але й музично-професійно освічені. Автор цих рядків не міг, на жаль, знайти в своїй пам'яті ні одного українського режисера тут, в Америці, з такою музикальністю чи професійною музичною освітою, чи, врешті, з практикою оперової режисури, який міг би успішно справитися з режисурою опери, та ще й нікому не відомої, крім лібретиста й композитора. Тому я вирішив — уперше — взятися за режисуру „Анни Ярославни" сам. Потішаю себе, що мою недостачу практичного акторського досвіду зрівноважить мій довголітній досвід праці в оперових театрах, під час якої я, як кожний оперовий дириґент, постійно й якнайактивніше співпрацював з режисерами й співаками також у драматично-сценічній частині вистав. Найважливішим чинником мого рішення був факт, що не тільки досконало знаю свою власну оперу, але й ліпше, як будь-хто другий це зумів би, уявляю собі, як вона повинна виглядати й виконуватися на сцені. І тепер, після кількамісячної праці з цілим ансамблем, коли вже все готове до вистави опери, вважаю, що моє рішення самому вести режисуру було вповні правильне й оправдане. Не сумніваюся, що будуть недостачі, а то й промахи, — але майже фізично неможливо обійтися без них у прем'єрах опер навіть в постійних оперових театрах — отже що дивного, коли вони були б, чи будуть в прем'єрі нашої опери, в обставинах, серед яких вона приготовлялася?!

Ніхто з присутніх на виставах опери „Анна Ярославна" у Ню Йорку, Філядельфії чи де-інде, та ніхто з читачів цих рядків не може собі уявити всіх труднощів, зв'язаних з підготовою її прем'єри. З п'яти солістів чотири в Ню Йорку, п'ятий у Філядельфії, отже на кожну пробу мусить спеціяльно приїжджати до Ню Йорку й витрачати на це не тільки чимало окремого часу, але й чимало грошей. Двох солістів мають нічну працю, отже проби можливі тільки по суботах, тому, що один з них має ще, додатково, по неділях церковні обов'язки. Андрій Добрянський постійно в роз'їздах з виступами, а Галина Андреадіс — часто, отже правдива морока знайти день, коли б усі могли бути на пробі! Правду кажучи, такі дні можна порахувати на пальцях однієї руки! Хор — у Філядельфії. Балет — у Ню Йорку. Композитор-дириґент, який все розучує з усіми „власноручно" і провадить усі проби, мешкає у Ню Джерзі, на віддалі 80 миль від Ню Йорку і 55 миль від Філядельфії — отже треба їздити безліч разів то сюди, то туди... Звести разом, докупи, солістів і хор для загальних сцен — особлива проблема: або цим першим треба їхати до Філядельфії, або хорові — до Ню Йорку.

До всього цього окремі труднощі з'явилися наслідком моєї декількамісячної поїздки до Европи останнього літа, коли вся підготовча праця мусіла причинитися, чи в лютому-березні, коли мої професійні обов'язки покликали мене на працю в Університеті Індіяни — отже знову проб із солістами не можна було робити. І . д., і т. д.

Та, врешті-решт, усе „якось" довелось до ума і до кінця, — але коштами яких зусиль, нервів і грошових витрат!..

Тому з вдячністю треба відмітити низку осіб, які облегшили згадані труднощі, йдучи назустріч авторам опери в їх часто дуже, дуже незавидній ситуації. Між ними в першу чергу ці, які безпосередньо причинилися своєю працею, щоб виставу опери „Анна Ярославна" зробити можливою: отже, мистець Василь Дорошенко та учні Української Мистецької Студії у Філядельфії і Степан Сенейко, член хору „Кобзар", який допомагав у монтажі „символічних" декорацій; два інші члени хору „Кобзар", Дмитро Стулковський, який зробив чимало необхідних реквізитів, як і п.п. Степан та Марія Сенейки, котрі „викували" щити й шоломи; Зенон Чайківський, який в часі моєї недавньої кількатижневої відсутности обливався потом, повторюючи з хором вивчені сценічні ситуації та видумуючи нові. Як завжди під час моїх довших виїздів неоціненою моєю заступницею в хорі була піяністка Роксоляна Гарасимович, яка з її питомою терпеливістю успішно старалася про те, щоб хор не забув того, що навчився — з самопосвятою, іґноруючи гамір хорового „ґуд-тайм'у", такий характеристичний під час відсутности на пробах головного „боса" . . .

Окрема подяка належить пароховi церкви св. Духа в Брукліні о. візитаторові Миколаєві Вояковському, який віддав до диспозиції, безкоштовно, залю парохіяльної школи для проб опери „Анна Ярославна", подібно, як парох церкви при 24-ій вулиці у Філядельфії о. Тома Бариляк дозволив влаштувати загальні проби солістів і хору в залі тамтешньої парохіяльної школи, а управитель Українського Народного Дому в Ню Йорку д-р Германюк, на прохання композитора опери, з місця погодився, щоб три проби оркестри до опери „Анна Ярославна", перед останньою, ґенеральною в Карнеґі Гол, відбулися в згаданому Українському Народному Домі.

Та найсердечніша подяка авторів опери „Анна Ярославна", лібретиста-поета і моя, належиться, очевидно, всім солістам-виконавцям опери, хорові „Кобзар" і балетові під керівництвом незрівняної, завжди повної ідей, активности й ентузіязму Роми Прийми-Богачевської за те, що — дякуючи їм усім, — опера „Анна Ярославна" 24-го і 25-го травня ц.р. зазвучить зі сцени. Як майбутня мати, після місяців вичікування, мріє почути перший голос нарешті народженої дитини, так і ми, автори опери, з неменшою нетерпеливістю чекаємо почути звуки цього новонародженого нашого твору, опери „Анна Ярославна".

Сподіваємося, що вона задовольнить слухачів-глядачів та що цим твором ми причинемося до збагачення нашої рідної, української культури, на полі якої і для якої ми обидва працюємо ціле життя.

ВІСТІ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕННА В ЗСА

Новообрана Управа НТШ

Сьомі Звичайні Загальні Збори Американського НТШ які відбулися 28 грудня 1968, обрали нову Управу на час каденції 1969 — 1971 рр. З уваги на неточності, подані в пресі щодо членів цієї Управи, подаємо повний її склад: голова — проф. д-р Р. Смаль-Стоцький, заступники голови — проф. д-р О. Андрушків, проф. д-р Е. Жарський, ред. І. Кедрин-Рудницький, проф. д-р М. Стахів, проф. д-р П. Стерчо, проф. д-р М. Чировський, науковий секретар — проф. д-р В. Стецюк, секретар скарбник — інж. Р. Кобринський, правний дорадник — д-р В. Шандор, делегати до Головної Ради НТШ— проф. д-р М. Стахів; їх заступники — проф. д-р Г. Лужницький, проф. д-р Е. Жарський, представники Секцій — проф. д-р О. Оглоблин (Іст. Філ. С.), проф. д-р В. Лев (Філолог. С.), проф. д-р М. Зайцев (Мат Прир. Лік. С.), члени Управи — ред. Л. Бурачинська, проф. д-р М. Богатюк, о. проф. д-р М. Войнар, проф. д-р Б. Гнатюк, д-р В. Дудник, ред. І. Кардашинець, проф. д-р В. Лев, проф. д-р В. Ленцик, проф. д-р Г. Лужницький, заступники членів Управи — д-р П. Богданський, проф. д-р О. Трофименко, д-р О. Лужницький, д-р Ю. Кульчицький, д-р О. Соколишин. Контрольна Комісія: проф. д-р Я. Падох, ред. А. Драган, проф. д-р М. Пап, д-р І. Новосівський, інж. І. Жуковський.

Століття НТШ

Новообрана Управа поставила собі як головне завдання гідно відзначити століття нашого Товариства, що припадає на 1973 р. Обрано Діловий Комітет під головуванням проф. д-ра О. Андрушкова, який встановив окремі Окружні Комітети на терені ЗСА, що поведуть відповідну пропаганду для зазнайомлення громадянства з завданнями та працею НТШ і займуться збиранням фондів на ювілейні видання НТШ.

Доповнення статуту Американського НТШ

Для координації діяльности наукових Секцій на терені НТШ в ЗСА та для облегшення їх наукової праці та видань праць Секцій — створено координаційну Раду, що складається з голови, заступника голови, секретаря і його заступника та 5 членів, до яких належать представники Секцій. Головою Координаційної Ради обрано проф. д-ра Р. Осінчука. Координаційна Рада діє на підставі окремого „Правильника".

Видавнича діяльність НТШ в ЗСА

В біжучому сезоні появились такі нові видання: Записки: т. 177 на пошану проф. д-ра Романа Смаль-Стоцького і том 184 п. н. „Іван Франко" частина II.

Бібліотека Українознавства: том 28 — проф. д-ра Р. Смаль-Стоцького „Українська мова в Совєтській Україні".

Українська Літературна Бібліотека: том 9 — В. Лепкий „Казка мого життя", том 10 — С. Парфанович „Люди й звірі", том 11 — о. М. Кравчук „Слово про Похід Ігоря".

Доповіді-Пейперс: том 28 — проф. д-р Р. Смаль-Стоцький „Традиції Дж. Вашингтона в Україні", том 29 — проф. В. Чапленко „Наукова діяльність проф. П. Ковалева", том 30 — о. І. Ткачук „Науково-богословська і церковно-громадська діяльність проф. П. Ковалева", том 31 — проф. д-р П. Ковалів „Деякі особливості словотворення в українській мові".

Інші видання: Бюлетень НТШ ч. 14.

В друку знаходиться Записки том 185 — Збірник Філологічної Секції, в серії „Доповідей" — збірники на пошану О. Лотоцького, М. Величківського та наукові праці П. Ковалева і Т. Варраді. В серії „Українського Архіву" друкується збірник „Бережанська земля".

Наукові конференції та доповіді

Загальні конференції: 14 грудня 1968 р. відзначено століття „Просвіти"; доповіді виголосили ред. І. Кедрин-Рудницький, ред. І. Дурбак і проф. д-р В. Лев. Дня 15 грудня 1968 вшановано 930-ліття Київської Софії з доповіддю проф. д-ра О. Повстенка. Дня 8 березня 1969 влаштовано Шевченківську Конференцію з доповідями проф. д-ра П. Ковалева, ред. А. Драгана і проф. д-ра Г. Лужницького.

Філологічна Секція: вшанувала 19 жовтня 1969 70-ліття народин і 45-ліття наукової праці проф. д-ра П. Ковалева з доповідями проф. В. Лева, проф. Р. Смаль-Стоцького, проф. В. Чапленка і о. прот. І. Ткачука. Дня 23 листопада 1968 проф. д-р О. Пріцак дав доповідь н. т. „Слова о Полку Ігореві".

Мовознавча Комісія: влаштувала доповіді проф. д-ра П. Ковалева (5 жовтня 1968), проф. В. Чапленка (9 листопада 1968) і проф. д-ра В. Лева та проф. д-ра М. Стахова (15 лютого 1969).

Український Військово-Історичний Інститут відзначив, спільно з УВАН, 50-ліття відновлення державности на Західньо - Українських Землях (30 листопада 1968) окремою конференцією, з доповідями д-ра С. Ріпецького, проф. М. Заклинського, проф. д-ра Я. Зозулі, д-ра І. Новосівського і д-ра В. Шандора.

Членство НТШ

У звичайні члени Т-ва прийнято мгр. Оксану Драган.

Фінансові справи

У звітовому часі вплинули такі більші пожертви: 2.000 дол. — сл. п. д-р С. Парфанович, на видання літературних творів, 500 дол. — дальший дар інж. І. Романюка (повна сума його пожертв виносить 15.850 дол.), 500 дол. — п. Е. Сташків, на англомовне видання творів Івана Франка, 350 дол. — проф. д-р С. Кулик, 250 дол. — д-р Р. Смик, по 200 дол. — А. Галелюк, п-ство Л. Т. Тягнибік — видання англ. історії України, 150 дол. — д-р К. Кебало, по 100 дол. — І. Пирський, д-р М. Сухорський, д-р С. Войтович, 75 дол. — д-р Я. Макарушка, 70 дол. — д-р Т. Решетило, 55 дол. — д-р Н. Пелехович-Гайворонська, по 50 дол. — д-р Б. Филипчак, проф. Р. Карбівник, проф. д-р В. Богун-Чудинів, П. Матлей, М. Яремко, З. Юрків, Тов. „Провидіння", д-р Я. Рожанковський, д-р В. Пруц, д-р М. Грушка, д-р М. Дем'янчук, В. Возний, д-р Б. Лотоцький де Веліґост, д-р Ю. Залізняк.

Каґебівське Товариство створило Медичну секцію для пропаґандивної праці за кордоном

Київ. — Не задовольняючись існуючими вже мистецькою і літературною секціями при Товаристві культурних зв'язків з українцями за кордоном, КҐБ додало до того Товариства нову, Медичну секцію, завдання якої формально полягатиме в поширенні за кордоном зв'язків із працівниками медицини та споріднених фахів. Про створення нової секції повідомили „Вісті з України" ч. 6/1969, додаючи, що „це вже третя секція при Товаристві, що розпочала свою роботу" — образотворча і літературна секції провадять її кілька років, влаштовуючи концерти, зустрічі, розмови та побачення з українцями за кордоном. Характерно, що у звітах з праці Товариства культурних зв'язків з українцями за кордоном увесь час вживається такого вислову, як „робота". Можна припустити, що КҐБ буде старатись поширювати засяг своєї „роботи" за кордоном, у вільних країнах світу, з допомогою нових і нових фахових „секцій", щоб під ярликом фаху мати вільніший доступ до тих, кого потребує, чи хотіло б мати серед захвалювачів совєтського ладу, або невтральників-мовчальників, які знають правду, та мовчать. Медична секція буде дбати „про більш широке ознайомлення українців за рубежом з досягненнями совєтської медичної науки". Совєтська преса інформує читачів в Україні про кожну зустріч із представниками Товариства українців за кордоном в такому дусі, ніби ті, що зустрічаються — визнають совєтську владу, підтримують її, або ж „визнають свої помилки".

ЗА НОВИЙ ДІМ ДЛЯ УККА

Репрезентаційна, головна громадсько - політична установа великої української спільноти в ЗСА — Український Конгресовий Комітет Америки — вже майже 20 років існує й працює в приміщенні при 302 Захід 13 вулиця в Ню Йорку, яке не відповідає ні його завданням, ані умовинам праці, ані справі зв'язків з американським та чужинецьким світом. Головна Канцелярія УККА не лише повинна б, а мусить мати інше, дійсно репрезентативне приміщення, до якого можна було б запросити представників політично - громадського чи культурно - наукового світу і своїх, і з середовища американців, чужинецьких посольств і амбасад, закордонних журналістів та ін.

Вже два роки Централя УККА провадить політику якнайбільш ощадних видатків із скромних фондів, призначених на працю й мінімальну оплату співробітників Канцелярії, щоб таким шляхом заощадити кожний гріш на фонд купівлі відповідного дому. Шляхом суворої економії досягнено дотепер того, що на Фонд придбання Дому УККА вже відкладено трохи більше, як 50 тисяч долярів, при чому, в цю суму входять і розрізнені окремі пожертви від свідомих громадян. З цією сумою вже можна розглядатись за відповідним об'єктом. Однак, на те, щоб Дім УККА придбати, потрібно спільного зусилля всієї української Громади в Америці, бо йдеться про суму в приблизно півмільйона долярів.

У новому, репрезентаційному Домі УККА, крім канцелярії цієї великої установи, з бібліотекою закордонних відвідувачів, конференційною залею, кімнатою для зустрічей з закордонними діячами, журналістами та ін., Архівом УККА тощо — мають бути також приміщення для Центральних Організацій, що діють в системі УККА. Ню Йорк нині є неформальною, але практичною централею вільного світу, з осідком Об'єднаних Націй, а звідки виходять великі можливості зв'язків і праці УККА та співпраці з відповідними закордонними колами, співпраці з американським середовищем, співпраці наших українських централь тощо. Придбання нового, дійсно репрезентативного Дому УККА в Ню Йорку — це справа всіх організацій і всієї української спільноти в Америці, це буде також черговим виявом нашої національної солідарности, яка в минулому перемагала куди важчі завдання.

Екзекутива Українського Комітету Америки та Рада Директорів УККА винесла постанову з квітня 1969 року про приступлення до найбільш енергійної і найбільш масової, загально-крайової Збірки на репрезентаційний ДІМ УККА в Ню Йорку. При спільних зусиллях усієї патріотичної Громади можна буде зустріти 30-ліття діяльности УККА на добро Америки і для пришвидчення визволення та державности України — у власному репрезентаційному Домі УККА в Ню Йорку. До тієї знаменної дати часу не залишилось занадто багато — це ж травень 1970 року! Треба враховувати, що мало зібрати фонди, їх необхідно розважливо та розумно обернути у те, для чого їх пожертвують українські трудящі руки. Тому Екзекутива УККА у Зверненні до Українського Громадянства та до Екзекутив Центральних Організацій і Товариств, які працюють у системі УККА, виданому в квітні 1969 року, закликає всіх по змозі не зволікати із справді масовою збіркою на цей необхідний почин. Звичайно ролю в збірці відіграє висота пожертв окремих організацій, товариств і кожного Громадянина та Громадянки, але не меншу ролю відіграє і справжня масовість збірки, якою мають бути охоплені всі працюючі, дослівно всі, хто має змогу жертвувати на спільну справу.

Український Конґресовий Комітет Америки вже майже 20 років у дуже непригідних обставинах виконував лише частину своїх великих завдань через невідповідне приміщення, до якого годі запросити діячів інших націй, представників посольств, Клюбу Міжнародної Преси та ін. Ті, що все таки заходили у відповідних справах — не мали під рукою необхідної великої різномовної Української Бібліотеки, відповідних архівних матеріялів, бо приміщені в малій кімнатці книги й різні видання не можуть задовольнити і нас самих, а розшуки їх десь внизу в льоху — не належить жадною мірою до дійсної співпраці з оточуючим нас світлом, ані до жадної репрезентації великої Української Вільної Спільноти в Америці.

Відкладати збірку на новий Дім УККА — це означає надалі відкладати значну частину успіху праці нашої головної політичної репрезентації в Америці — успіху, що є кожночасно нашим спільним успіхом.

Василь Гальченко

Маямі, Фла.

50-ЛІТТЯ СОБОРНОСТИ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

2 лютого відбулася академія і концерт, заходами Українського Центрального Комітету. Академія почалася внесенням українського і американського прапорів ветеранами визвольних змагань, під командою був. старшини Українських Січових Стрільців п. В. Подубинського. Відома співачка Ольга Павлова проспівала американський гимн, акомпаніював проф. Гейтвейт. Змістовний реферат про 50-ліття Акту Соборности виголосив п. Василь Подубинський. Пані М. Венгльовська деклямувала „Україну" Т. Чупринки. Пані Ольга Павлова відспівала декілька пісень відомих українських композиторів. Публіка нагородила її оплесками, а комітет квітами. Молодь при українській католицькій церкві виступила з гуртовою деклямацією та співом. Учитель цієї школи — п. В. Каліцінський. Несподіванкою був виступ гостя з Канади, — відомого письменника п. Уласа Самчука.

Змістовна була доповідь голови Укр. Центр. Комітету в Маямі п. С. Ковальчука про успіх і консолідацію наших сил в теперішній час, доказом чого був Всесвітній Конґрес Українців. Очарував усіх виступ молодого і багатонадійного піяніста Б. Сперкача. На закінчення програми панна Галина Гартиненко продеклямувала вірш Івана Багряного „Ми об'їхали землю навколо". Гимном „Ще не вмерла Україна" закінчено академію.

Велика подяка належиться пані О. Подубинській, яка склала вміло програму і провадила її дуже цікаво.

Заля українсько - американського клюбу в Маямі була виповнена місцевими українцями та туристами з ЗСА й Канади. Надзвичайно приємно було бачити на залі присутніх, в першому ряді українських католицьких та православного священиків, парохів місцевих церков і гостей: о. архимандрит С. Магаляс — парох Укр. Православної Церкви, о. Петро Ричкун парох Укр. Кат. Церкви та гості о. Хабурський і о. Борса. Ще приємніше було спостерігати дружню атмосферу між священиками обох віроісповідань.

Українська громада в Маямі весь час збільшується громадянами з ЗСА й Канади, які переселюються до соняшної Флориди. Треба зауважити, що така мала громада, організовуючи академію-концерт, справилася з цим завданням знаменито. Це приємно здивувало туристів, включно з п. Уласом Самчуком, який сказав, що „їхав до Маямі, а опинився в Україні".

Загально треба дати признання всім виконавцям концерту, за добре виконання і комітетові.

Т. Романишин

Свято Незалежности і Соборности в Гартфорді, Конн.

(І. К.) Відзначення роковин Незалежности і Соборности України започатковане урочистим підписанням губернатором стейту та посадником міста проклямацій, а також відповідними згадками про це в місцевій англомовній пресі. Крім цього і цього року на стейтовім капітолі і ратуші міста в дні 22-го січня повівали поруч американських і українські прапори. Святочна Академія для відзначення цих Великих Днів, з огляду на участь в програмі нашого солов'я пані Галини Андреадіс, відбулось в неділю 2-го лютого.

Виступ п. Г. Андреадіс, ще „неперевершеного" Квартету, нові і молоді промовці і чудова погода причинилась до того, що заля Українського Народного Дому була битком-набита.

Після відспівання американського гимну, свято відкрив та привітав присутніх гол. Відділу УККА п. інж. О. Пришляк. Після відкриття проклямації відчитали — губернатора стейту — п. Іван Босак, а мейора міста — мгр. Мирон Красій. Дуже вдало дебютували два молоді промовці: англійською мовою адвокат Іван Лемеґа, а українською інж. Іриней Герасим'як. Пані Галина Андреадіс, при муз. супроводі проф. Юрія Цибрівського, відспівала чотири пісні: „Ой у полі вітер" — Б. Лятошинського, „У мене був коханий, рідний край" — Кримський-Січинський, „Думка" — Я. Степовий і „Нехай і так" — Франко - Соневицький.

Деклямації: „Встане Україна" — Л. Полтави прекрасно виголосила 5-річна учениця 1-ої кляси Світлана Волошко, а „О Боже! Щастя в нас було" — О. Олеся, учень 8-ої кляси Української Школи, вже заавансований декляматор Олесь Кузьма. Жіночий квартет „Черемшина", під управою п. Оксани Кузьми при форт. супроводі панни Христі Кінах відспівав теж чотири пісні: „Країно Рідная" — Л. Українки, „Я чую пісню" — Д. Загула — обі муз. оформлення п. Оксани Кузьми та „Колискова" — М. Степанишко і „Гей Волинськими шляхами" — О. Бабій — М. Празький.

З коротким словом виступали ще посадник міста дост. А. Юсело та представники поневолених народів: від естонців, литовців, поляків та кубинців. Оригінальним був виступ польського представника, який твердив, що „ніодин нарід східньої Европи не може бути певним своєї незалежности так довго, поки Україна буде під контролею Москви. Тільки вільна Україна може бути гарантом стабільности на Сході Европи". Кінцеве слово сказав молодий блискучий промовець утікач з Куби, проф. д-р Салазар. Головним мотивом його короткої промови була ідея єдности бльоку поневолених народів, ідея єдности спільного фронту проти Москви. Свято закінчено співом Українського Національного Гимну.

Високошкільні Літні Курси Українознавства (ВЛКУ) при УВУ в Мюнхені

1. Український Вільний Університет в Мюнхені організує від низки літ Високошкільні Літні Курси Українознавства для тих студентів чужих університетів, які не мали змоги вивчати в гімназії історії та географії України, історії української культури, літератури, музики й мистецтва, ані не мали змоги ознайомитися з головними проблемами української філософії, економії, соціології, державно-політичного життя й устрою тощо. Курси провадяться університетською методою. Вони є доступні також для учнів вищих кляс гімназій чи коледжів.

2. Високошкільні Літні Курси Українознавства є подумані одночасно як загальний вступ ("Studium Generai") до українознавчих університетських студій.

3. У зв'язку з тим, що в б. р. ЦЕСУС плянує влаштувати свій черговий Конґрес у місці осідку УВУ — Мюнхені — та організує спеціяльну поїздку до Европи, ВЛКУ буде спеціяльно старанно підготовлений, із окремим врахуванням стану знання наших студентів із ЗСА і методів навчання у ЗСА.

4. Передбачаються два паралельні курси ВЛКУ:
а. 7-25 липня 1969 р. — насамперед для заокеанських студентів, які приїдуть на Конгрес ЦЕСУС-у та,
б. 4-22 серпня 1969 р. — насамперед для студентів із Европи, які мають у липні ще виклади чи кінцеві іспити.

Увага: Курси не є „замкнені" чи „зарезервовані" для спеціяльних категорій, і зголошуватися можна вільно на один, чи на другий, як кому вигідно.

Програма викладів на обидвох курсах буде тотожна, за малими вийнятками (коли пп. професори не зможуть приїхати двічі до Мюнхену).

5. Пригадуємо, що закінчення ВЛКУ є передумовою отримання стипендії від КоДУС-у.

Закінчення ВЛКУ є також передумовою прийняття на студії в УВУ для всіх тих студентів, які не покінчили українських гімназій.

6. У вечірніх годинах передбачається спеціяльний світоглядовий семінар для обміну думками про „місце українського студента у сучасності".

Для збагачення знання передбачені також спільні відвідування бібліотек, музеїв, зокрема ж німецьких слов'янознавчих та східньо-европейських інститутів. Так побудована програма дає єдину нагоду до нав'язання особистих контактів між студентами із різних осередків, а спільна розвагова програма (прогулянки у гірські околиці відомої у туристичному світі Баварії та спеціяльні товариські вечори) спричиняться до витворення гарного настрою.

7. Зголошення на курси висилати найдалі до 25 травня 1969 року на адресу:

Ukrainische Freie
Universität
8 München 80
Laplacestr. 24
West Germany

Там же звертатися за всякими інформаціями.

При зголошеннях просимо подавати, чи кандидат рефлектує на приміщення, а з огляду на трудність отримати в часі літніх місяців відповідне приміщення, треба обов'язково дотримуватися терміну зголошення.

Увага: кандидати, які вибираються на ВЛКУ із ЗСА й Канади, повинні скористати із спільних переїздів, організованих ЦЕСУС-ом чи поодинокими Громадами, і ті кандидати, які вже зголосилися до участи в курсі в своїй Централі, виповнивши відповідні листки зголошення, не потребують писати додаткових заяв на УВУ. Всі інші мусять обов'язково зголоситися в Секретаріяті УВУ до поданої дати.

8. Учасники курсів ВЛКУ УВУ в Мюнхені користуватимуться всіми тими побутовими полегшами, якими користуються інші студенти в Німеччині. В справі евентуальних стипендій треба звертатися на адресу КоДУС-у.

Ректорат Українського Вільного Університету

ДЕНВЕРСЬКА ГРУПА УВАН

22-го лютого відбулося в конференційній залі Публічної Бібліотеки в Денвері, Колорадо засідання Денверської Групи УВАН у ЗСА, присвячене проблематиці Південної України.

Перед засіданням секретар Групи Л. Биковський повідомив про смерть дійсного члена УВАН у ЗДА — пані Софії Парфанович, що відійшла від нас 22-го грудня 1968 року в Дітройті у віці 71-го року. Покійна була заслуженою лікаркою, відомою письменницею та громадською діячкою. 13-го лютого 1969 року помер в Ню Йорку, на 79-му році життя, член УВАН у ЗСА Михайло Осінчук, відомий мистець - маляр, візантист. Збори вшанували їх пам'ять вставанням і однохвилевою мовчанкою.

Під головуванням п. Кирила Левченка відбулася наукова частина засідання. Склалася на неї доповідь п. Володимира Мошинського (сеньйора) на тему — „Одеський період в моєму житті". Доповідач вичерпно зреферував на тлі тодішніх подій своє перебування в Одесі від червня 1918 до квітня 1920 року.

В своїй розповіді доповідач стисло дотримувався послідовности подій, подавав їх перебіг та опис, наводячи датування і прізвища учасників - українців, деникінців, большевиків, різних чужоземних і інших, подавав назви місцевостей, дільниць і вулиць Одеси, де ті події відбувалися. Особливо спинився він на постаті адмірала Михайла Островського та його участи в тих подіях під той час в Одесі.

Наслідком того доповідь п. В. Мошинського стала справжнім щоденником учасника тих подій, документальним причинком про цей період життя новітньої Одеси. Новий матеріял, поданий ним, основно доповнив відомості про ті часи в Одесі, що їх публікували попередні дослідники - одесити, приміром Ю. Липа, М. Костарко й ін. Кожний з них і В. Мошинський у тому числі, обертався в іншому середовищі цього великого портового міста України. Тому сукупність поданих ними відомостей, взаємно доповнюючись, являється поважним кроком уперед в пізнанні цього періоду нашої історії на Півдні України, мало ще дослідженого українською історичною наукою.

В обговоренні цієї джерельної доповіді взяли участь п'ять дискутантів з поміж 24 присутніх на засіданні. Одночасно, поза інформаційно-організаційною частиною засідання, була влаштована на залі виставка нових публікацій - книжок і періодиків.

Л. Б.

Ліда Савойка допомагає людям різних націй і становищ

Філядельфія. — Журнал СУА „Наше Життя" в числі з квітня ц. р. опублікував репортаж У. С. „Портрет у хмарах" про працю п-ни Ліди Савойко в „Нешенел Католик Велфар Конференс". Панна Л. Савойко володіє, крім української та англійської, еспанською, німецькою, польською, частково сербською і французькою мовами. До неї по допомогу, поради і розради звертаються люди різних походжень. Нещодавно звернувся 90-літній українець з проханням, щоб Суспільна Опіка звернула йому гроші за поворотний квиток до Европи, який був куплений ще в 1924 р. Звертаються убогі, хворі, та навіть піяніст радився, як краще скласти в Америці свою програму, а інша особа, як краще уладити свій власний гробівець. Для п-ни Ліди Савойка польський поет у подяку написав вірша, малярі дарують картини-потрети, італійський музика написав і нaграв на платівці пісню, скомпоновану для неї. Її клієнти знають, що п-на Л. Савойка — українка, і вона це підкреслила авторові репортажу в „Нашому Житті". За свою видатну працю для людей та опіку над дітьми-сиротами панна Ліда Савойко одержала відзначення від Папи Павла VI.

Загальні збори Осередку СУМА у Філядельфії

9 лютого в залі Дому Української Молоді відбулися Річні Загальні Збори Осередку СУМА ім. УПА у Філядельфії. На Збори прийшло понад п'ятдесят членів Осередку — головно молодь, як теж гості та представники організацій.

Збори відкрито молитвою, яку провів М. Солтис. Голова Осередку Б. Лужецький привітав присутніх. Після відчитання програми Загальних Зборів вибрано Президію Зборів в складі: М. Солтис — голова, І. Шперналь — заступник, В. Риндич — секретар. Подякувавши за вибір пан Солтис попросив до привіту представників організацій. Відчитано письмовий привіт д-ра О. Лужницького, директора Школи Українознавства при Осередку СУМА.

Вибрано Номінаційну Комісію в складі: М. Бачара, М. Пришляк, Ю. Романець, Д. Матійків, і Я. Тимків. Приступлено до прочитання протоколу минулорічних Зборів та звітів членів Управи Осередку і Булави Відділу.

Звіти ясно представили стан Осередку в двадцяту річницю його заснування: 213 активного юнацтва в 26-ох роях, і 63 активних дружинників та сеньйорів Осередку; власні приміщення для сходин, вистав й іншої праці; Осередкове сальдо понад 5.000 дол.; ряд імпрез, вистав, виступів, апелів, прогульок, доповідей; активно розвинені спортові дружини, і танцювальні, музичні, аматорсько - драматичні та журналістичні гуртки. Осередок виявив таку велику і активну діяльність, що він став важливою частиною української філядельфійської громади, гордістю кожного свідомого українця.

На внесок Номінаційної Комісії Загальні Збори вибрали нову Управу в складі: В. Лужецький — голова, Р. Метанчук — заступник, М. Лужецька — секретар, Я. Мірчук — Фінансовий реф., П. Мельник — організаційний реф., Я. Тимків — спортовий реф., Р. Мірчук — реф. прес - інформації, проф. З. Маркович — культурно - освітній реф., М. Лесюк — реф. жіноцтва, М. Кононенко — реф. суспільної опіки, Я. Федорійчук — зв'язковий Дружинників, І. Шперналь — головний виховник, М. Стасюк і М. Пришляк — члени Управи; Ю. Романець — булавний, Т. Трицецький, В. Дунас, Л. Романець, Д. Матійків — заступники, М. Феркуняк — імпрезовий реф., М. Кононенко, В. Риндич, П. Волянюк, Є. Вонс — члени Булави; М. Бачара, М. Солтис, І. Чомко, С. Юрчак — контрольна комісія; А. Міджак, Б. Максимюк, Л. Трицецький, М. Дякун — товариський суд; М. Солтис, Л. Трицецький, В. Риндич — члени дирекції Дому Української Молоді.

Управа Осередку, крім кількох „піонерів" Осередку, складається з молодих дружинників і дружинниць, вихованків Відділу і Осередку СУМА. Це — велике досягнення Осередку і гордість тих, — як сказав М. Бачара, один із основоположників СУМА у Філядельфії, в своєму слові — які засновували Осередок.

Останньою точкою була дискусія над досягненнями недоліками Осередку та Відділу, і над побажаннями батьків і членів. В дискусії займали слово: пп. Стефурак, Феркуняк, Шперналь, Стасюк, Бачара, Вишинський, Пришляк, Петрович, Міджак, Волянюк, Лужецький, Трицецький, Федорійчук, Романець, Мірчук, і ін. Після заключного слова нововибраного голови Б. Лужецького, закінчено о год. 8-ій веч. Двадцяті Загальні Збори Осередку СУМА в Філядельфії молитвою, яку провів А. Міджак.

Роман Мірчук

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА Ч. 7.

М. Малевич, Пітсбурґ	$ 10.00	І. Спендак, Дітройт	2.00
Д-р М. Логаза, Сиракюз	8.00	І. Тесля, Бронкс	2.00
Д. Телезин, Бронкс	8.00	Д-р М. Фішер-Слиж, Кенкакі	2.00
І. Гринишин, Ню Йорк	4.00	С. Цимбала, Бруклин	2.00
А. Климишин, Асторія	4.00	Л. Чайковська, Денвер	2.00
М. Крочак, Вайтстон	4.00	Г. Кузів, Ваєндотте	1.50
А. Майбо, Ірвінгтон	4.00	М. Баланчук, Чикаґо	1.00
І. Нагорняк, Дітройт	4.00	М. Валко, Вілкіс-Бер	1.00
О. Соколовська, Матаван	4.00	С. Берник, Пукіпсі	1.00
А. Стар, Лос Анджелес	4.00	Р. Білинський, Ню Йорк	1.00
М. Шмауц, Чикаґо	4.00	Й. Боровський, Нюбурґ	1.00
о. Б. Андрейчук, Лонґ Айленд Сіті	3.00	А. Будай, Філядельфія	1.00
Б. Божемський, Тінек	3.00	А. Бурий, Фенікс	1.00
Д. Братусь, Рочестер	3.00	Т. Вічковський, Гартфорд	1.00
В. Велиток, Бріджпорт	3.00	О.Волошин, Бруклин	1.00
Б. Гулька, Нюарк	3.00	В. Гірчоця, Віллимантик	1.00
А. Дешевий, Дітройт	3.00	В. Гірчоця, Віллимантик	1.00
П. Джинджористий, Трой	3.00	П. Ґулевич, Лос Анджелес	1.00
О. Квірмбах, Чикаґо	3.00	А. Дзендзьоловський, Вестчестер	1.00
Ю. Корбило, Вудсайд	3.00	А. Задубера, Нортгемптон	1.00
М. Космина, Толідо	3.00	А. Залевський, Ватінґерс Фолс	1.00
К. Котович, Торонто	3.00	П. Качмар, Трой	1.00
І. Кукурба, Чикаґо	3.00	Р. Кміцикевич, Перу	1.00
Д. Лозинський, Ню Гейвен	3.00	Г. Куле, Вудсайд	1.00
Д-р М. М. Небелюк, Саскатун	3.00	М. Левицький, Мейплвуд	1.00
В. Остап, Елмайра Гайтс	3.00	О. Левицький, Зейнесвілл	1.00
В. Пеленський, Вудсайд	3.00	І. Луппо, Чикаґо	1.00
Т. Рожанковський, Гадсон	3.00	Х. Марценюк, Чикаґо	1.00
Й. Седор, Сентралія	3.00	Д. Онищак, Бріджпорт	1.00
В. Стадник, Лестер	3.00	А. Пель, Істон	1.00
І. Стеткевич, Гемтремк	3.00	Д. Петренко, Сан Франціско	1.00
В. Хміль, С. Плейнфілд	3.00	Й. Постоловський, Дірборн	1.00
М. Цуп, Салтсбурґ	3.00	В. Рабарський, Ютика	1.00
С. Шопяк, Плейнс	3.00	В. Робак, Гартфорд	1.00
Н. Щур Бреддок	3.00	П. Романишин, Елмайра Гайтс	1.00
Й. Ягнич, Сомерсет	3.00	І. Рудницький, Ню Йорк	1.00
М. Ярошевич, Чикаґо	3.00	В. Сенежак, Вест Орандж	1.00
Є. Бедрій, Нюарк	2.00	М. Смочило, Бріджпорт	1.00
Р. Воробкевич, Дітройт	2.00	Ю. Струтинський, Патставн	1.00
А. Горин, Вест Гемпстед	2.00	М. Тимків, Філядельфія	1.00
о. В. Горохівський, Норвіч	2.00	А. Холевка, Белвіл	1.00
І. Доцяк, Гейверфорд	2.00	Р. Л. Хомяк, Ню Йорк	1.00
М. Еляшевський, Гемтремк	2.00	К. Царук, Парсіпані	1.00
П. Коцур, Чикаґо	2.00	П. Шагай, Гартфорд	1.00
І. Куртик, Елмайра Гайтс	2.00	В. Юськів, Луісвілл	1.00
З. Лукасевич, Філядельфія	2.00	В. Янів, Чикаґо	1.00
І. Малько, Бруклин	2.00	С. Яхторович, Чикаґо	1.00
В. Репета, Юніон	2.00	О. Гарасимяк, Бруклин	0.50
С. Савицький, Мейплвуд	2.00	В. Коваль, Лонґ Айленд Сіті	0.50
Т. Семаковський, Гресс Веллей	2.00		
І. Я. Сось, Чеверлі	2.00		

ЛИСТА, Ч. 8.

В. Атаманчук, Сомерсет	$ 10.00	Н. Корчак, Деррі	2.00
І. Гринко, Клівленд	8.00	М. Курляк, Боффало	2.00
А. і М. Гулей, Савт Плейнфілд	8.00	К. Лимар, Брадерік	2.00
Р. Колодій, Трой	8.00	М. Марущак, Рочестер	2.00
Д-р Е. Омельський, Атенс	8.00	М. Осідач, Ню Йорк	2.00
Д-р П. Попадюк, Міннеаполіс	8.00	М. Сарабин, Доваджіяк	2.00
Д-р Я. Д. Стахів, Порт Гюнеме	6.00	М. Сосяк, Летем	2.00
А. Ямнюк, Норт Маямі	5.75	І. Стець, Тускаравас	2.00
П. Лобур, Ірвінґтон	5.00	А. Фаль, Монессен	2.00
М. Мирош, Ню Йорк	5.00	М. Шиян, Парма	2.00
Й. Сабава, Линден	5.00	П. Андрішин, Клівленд	1.00
Т. Федусь, Філядельфія	4.00	М. Бахсович, Бронкс	1.00
Ю. Шевчук, Дітройт	4.00	І. Бурий, Кангогакен	1.00
Д-р М. Балтарович, Дітройт	3.00	А. Васичук, Чикаґо	1.00
Й. Богданик, Чикаґо	3.00	П. Ващишин, Омага	1.00
К. Боковець, Гарфілд	3.00	М. Волицький, Чикаґо	1.00
о. М. Войнар, Вашинґтон	3.00	Я. Гаврилко, Асторія	1.00
Д. Бруський, Чикаґо	3.00	А. Гаврилюк, Клівленд	1.00
В. Гірняк, Віндсор	3.00	М. Голінко, Трентон	1.00
А. Дончак, Фреквілл	3.00	І. Гомзяк, Чикаґо	1.00
А. Дубас, Маямі	3.00	М. Грицишак, Елизабет	1.00
І. Дуда, Філядельфія	3.00	В. Губаль, Ровн	1.00
П. Ікалович, Бруклин	3.00	М. Данчук, Випані	1.00
І. Заболотний, Кліфтон Гайтс	3.00	М. Ілемський, Лендінґ	1.00
Я. Заяць, Гартфорд	3.00	В. Каваць, Ню Йорк	1.00
Й. Кефор, Ню Йорк	3.00	І. Клок, Линден	1.00
А. Кирилюк, Геллок	3.00	Г. Косик, Феніція	1.00
В. Клос, Сістл	3.00	М. Лахогруд, Ютика	1.00
Т. Кузенко, Вудбрідж	3.00	І. Лосвич, Норвіч	1.00
І. Кузь, Пассейк	3.00	З. Масловський, Берн	1.00
Л. Мостович, Лексінґтон	3.00	Е. Мацелинський, Дітройт	1.00
Я. Несторович, Джамайка	3.00	В. Михайлів, Честер	1.00
І. Олейник Савт Дірфілд	3.00	Д. Небор, Ню Гейвен	1.00
В. Остапенко, Бріджпорт	3.00	З. Осінчук, Форт Вейн	1.00
П. Палашевський, Скрентон	3.00	В. Остапюк, Міннеаполіс	1.00
З. Пелешенко, Мінстер	3.00	А. Панченко, Гартфорд	1.00
Г. Пенко, Чикаґо	3.00	М. Попик, Дітройт	1.00
Т. Підгайний, Дітройт	3.00	В. Поцілуйко, Дітройт	1.00
Ю. Пікас, Сіэттл	3.00	А. Проскурня, Ірвінґтон	1.00
В. Реннер, Озон Парк	3.00	С. Романський, Найнве	1.00
А. Яросевич, Флашінґ	3.00	Г. Рябоцінь, Ст. Пол	1.00
Н. Василюк, Ню Брансвік	2.00	М. Сарахман, Енсіно	1.00
Д. Вирста, Рочестер	2.00	С. Сасовський, Петерсон	1.00
Г. Галамай, Клівленд	2.00	С. Сипливий, Рочестер	1.00
М. Галущак, Пітсбурґ	2.00	М. Сірман, Бавнд Брук	1.00
Н. Древецький, Трой	2.00	Г. Ступка, Джерзі Сіті	1.00
М. Заплітний, Річмонд Гілл	2.00	о. Б. Танчак, Ню Брансвік	1.00
		В. Ухач, Дітройт	1.00
		Л. Хомко, Волпатпорт	1.00
		В. Б. Чолій, Йонкерс	1.00
		М. І. Шпитко, Річмонд Гілл	1.00
		І. Яковенко, Ютика	1.00
		С. Ясюк, Ютика	1.00

М. Й. Белл, кандидат на посадника Джерзі Сити, відвідав УНС і „Свободу"

Джерзі Сити. — В середу, 7-го травня, Головну Канцелярію Українського Народного Союзу та в-во „Свобода" відвідав один із п'ятьох кандидатів на посадника міста, п. Майкел Джей Белл, знайомлячись з усіми працівниками та інформуючи їх про свою виборчу програму. М. Белл зокрема цікавиться виборцями українського роду, бо він і сам слов'янського походження — його дідо, що називався Михайло Дзвоняк, з дружиною Марією з Мосаковських приїхали до Америки в 1880-их роках з Варшави. Інтересуючись своїм родом, п. Белл основно познайомився також з долею і недолею українського народу та його змаганнями до волі і незалежности. Вийшовши з родини робітників, п. Белл, що закінчив з відзначеннями високі правничі й економічні студії в Америці (в Гарвардському Університеті) та в Европі (в Італії), зокрема інтересується добробутом працюючих людей з малою та середньою заробітною платнею і це його зацікавлення відзеркалене також в його передвиборчій програмі.

М. Джей. Белл

Роман-зілля на могилу проф. Романа Смаль-Стоцького

Засмутилось небо і земля 30-го квітня Року Божого 1969. Повівав холодний північний вітер над Філядельфією.

О 10-ій годині ранку шестеро осіб внесли скромну труну до нової, величної української Катедри. Труну супроводили Митрополит Амвросій Сенишин і четверо священиків. Покійний не бажав ні прапорів, ні квітів, так і вволили його останню волю. Але труну поклали аж перед самим престолом, де в крайових церквах були Царські Врата, — як перед самим Господом Богом.

У Катедрі зібралось до двісті осіб, представників українських установ. Найбільш зворушливою була картина, коли Сестри Василіянки прийшли до Катедри з своїми малими школяриками. Їх також було до 200. Вони йшли тихенько, рядочком, з рученятами, складеними навхрест на грудях. Одно за одним, перехрестившись тричі, обійшли домовину і зробили Професорові останню прислугу, поцілувавши хрест, якого Митрополит Сенишин тримав у руці . . .

Напевно ці українські діти найбільше б потішили Професора, коли б він їх бачив. Він дуже любив людей, особливо ж дітей. Він про них думав і знав, що вони прийдуть із ним попрощатися, і в своїм житті будуть пам'ятати про нього.

Він любив діти-цвіти. Один раз я з дружиною мали приємність вітати Професора у нашій хаті у Седдл Ривер. Професор у нас ночував. Раненько, ще сонце роси не спило, Професор вже був надворі: ходив босоніж по росі, придивлявся до квітів, любувався співом пташок, прислухався до дзижчання бджілок. Натирався росою. Займався фізичною культурою. Коли б не те, що жив як скиталець, що всюди треба було йому бути, їсти по нестравних ресторанах, то напевно жив би до ста років.

Таких одиниць вже мало маємо. Може вже й нема. Хай же американська земля буде Професорові Романові Смаль-Стоцькому легка. А на його дорогій для України могилі нехай вічно цвіте Роман-зілля.

М. Сурмач

НА ФІЛІППІНАХ РОЗПОДІЛЯТЬ 25.000 акрів землі між малоземельних селян: філіппінський президент Фердинанд Маркос підписав у цій справі проклямацію. Ті ґрунти становили частину американської летунської бази — в минулому році ЗСА повернули їх Філіппінам.

ЦЕСУС звертається за підтримкою до громадянства

Монтреаль. — Центральний Союз Українського Студентства, ЦЕСУС, об'єднує товариства й організації українських студентів в Арґентіні, Австралії, Америці, Канаді та в Зах. Європі. Задля збереження національної ідентичности українського студентства у вільному світі, налагодження знайомства, кращих зв'язків та тіснішої співпраці на добро українського народу, в ім'я розвитку української науки і культури поза межами України, — ЦЕСУС запланував скликати Світову Конференцію українського студентства, що триватиме від 24 червня до 26 липня в Мюнхені, в Зах. Німеччині. На Світовій Конференції українські студенти з різних країн поселення нашої спільноти бажають, як сказано в повідомленні Централі ЦЕСУС-у з підписом голови Богдана Футея, „з'ясувати, продискутувати, узгідити і вибрати найкращі засоби-середники, опрацювати цілу стратегію, відповідну до часу і обставин".

До ЦЕСУС-у вже почали надходити аплікації від окремих студентів з різних країв, здебільшого одночасно з проханням, щоб Управа ЦЕСУС-у допомогла бодай частково фінансово відбути подорож до Мюнхену. Ні окремі студентські організації та товариства, ані Централя ЦЕСУС не мають таких фондів. Залишається єдиний шлях для розв'язання проблеми, і тому Управа ЦЕСУС-у звертається до українського громадянства з проханням допомогти фінансовими пожертвами зреалізувати Світову Конференцію українських студентів. „Дайте змогу до самовияву нашого студентства, яке має позитивний намір та бажає дії", сказано в заклику Управи ЦЕСУС-у, „для осягнення нашої найвищої національної ідеї — Соборної і Суверенної Самостійної Української Держави". Управа ЦЕСУС-у прохає надсилати пожертви, по змозі не відкладаючи та не обмежуючи підтримки як від окремих громадян, так і від українських професійних товариств, організацій і всіх інших нашої спільноти. Пожертви слати на руки скарбника при Управі ЦЕСУС: CESUS c/o Yarema Kelebay, 2602 Springland Ave., Montreal 206, Quebec, Canada.

Загальні збори ОбВУА в Рочестері

Загальні Річні Збори ОбВУА відбулися 26-го квітня в домівці „Самопомочі". Голова ОбВУА д-р Лев Рубінґер відкрив збори привітанням учасників.

На голову зборів вибрано д-ра Л. Рубінґера, а на секретаря Т. Бабюка.

Голова зборів подав порядок нарад, який присутні прийняли одноголосно. Д-р Л. Рубінґер склав звіт з діяльности Управи, М. Бабій звіт секретаря, а фін. реф. П. Яришу звіт каси.

Після дискусії над звітами та звіту Контрольної Комісії на її внесок уділено Управі абсолюторію.

До складу нової Управи ОбВУА вибрані: д-р Л. Рубінґер — голова, Д. Максимів — місто голова, Т. Бабюк — секретар, П. Яриш — фін. референт, Д. Квасниця, В. Кольцьо — члени Контр. Комісії, д-р Д. Капітан, Р. Коцик, Р. Пристай — Тов. Су. На делеґата до УККА обраний д-р Л. Рубінґер. Намічено плян праці на майбутній рік.

Після вичерпнення денного порядку предсідник зборів закрив.

Т. Б.

З хроніки мистецьких виставок

Переглядаючи нашу пресу, довідуємось про ряк бі-жучих і заповідженних виставок. І так, напр. Літ.-Мист. Клюб у Ню Йорку відкрив виставку скульптури Я. Ґеруляк, та же на другу неділю відбудеться виставка мистця З. Онишкевича, а виставку графіки Я. Гніздовського сполучену з виступом М. Понедилка передбачується на 17 ц. м. в Ірвінґтоні. До цієї серії належить мистецька ґалерія О. Сонєвицької, ґалерія Об'єднання Українських Мистців, ґалерія Інституту Української Культури. Для доповнення порушаємо виставку пейзажів О. Лещинського з Львова — під гаслом: „Краса карпатської природи". Відкриття виставки О. Лещинського відбулося в залі УВАН. Вступне слово сказав проф. Мілковський а мистець Я. Гніздовський згадав свої роки малярських студій з О. Лещинським у варшавській Академії. В ході дискусії підкреслено кілька моментів в пейзажах Лещинського а саме: естетичний, декоративний і побутовий. Мистця Лещинського визначено, як талановитого поета-живописця українських Карпат. З огляду на небуденну і вартісну малярську колекцію мистецтвознавства кураторія УВАН продовжила виставку О. Лещинського до кінця травня.

Загальні Збори Окружної Ради СУА в Ню Йорку

16 березня в Народнім Домі відбулись загальні збори Окружної Ради СУА. На збори було заступлені 16 відділів, які репрезентували 53 делегатки. Збори отворила гол. О. Р. п-і Оксана Рак молитвою і привітом прияв-них. До президії обрані: Марія Демидчук — предсідниця, секретарки: Надя Кух і Мирослава Савчук. Після звітів Управи: голови п-і О. Рак, секр. — О. Щур і касирки Г. Гошовської присутні вислухали звітів референток і делегаток відділів. Всі звіти були на високому рівні і дуже точно відзеркалювали працю О. Р. на тому терені. Зі звітів Управи, можна було бачити, скільки вложено праці особливо в підготову прийняття Їх Блаженства Кардинала, та під час прийняття.

Звіти поодиноких відділів дали огляд їх праці, була позитивна і різнограна. Відділи влаштовували виставки для старших і для дітей, Андріївські Вечерниці, Свячене, Свято о. Миколая, курси вишивання, писання писанок, курс першої помочі і т. д.

Після звіту голови контрольної комісії п-і Олени Процюк та верифікаційної комісії п-і Іванни Венцель слідувала дискусія, в якій забирали слово п-і: М. Савчак, Н. Хомачук, М. Савчук, Л. Різник, Л. Кіршак, І. Венцель, О. Сонєвицька, А. Кізима, З. Раковська та інші. Широка дискусія розвинулась на тему суспільної опіки, яка безумовно на терені Ню Йорку побажана. Після дискусії голова контрольної комісії дала внесок на уділення вотум довір'я цілій управі. Внесок підтримали члени контролі і присутні рясними оплесками. Відтак слідувала точка вибору уряду на 1969 рік.

Голова виборчої комісії п-і Марія Савчак відчитала список кандидаток до О. Р. До Ради війшли п-і голова Оксана Рак, заступниця Марія Головей, 2-га заст. — Розалія Полчій, реф. секр. Олена Ґентиш, секр. корсп. — Леся Гой, касирка — Галя Гошовська, реф. орг. — Ірина Мокрійська і Ольга Літепло, реф. виховна — Ярослава Трембіцька, Ніна Січинська, Олена Кіршак, реф. культ.-освіт. — Лідія Котлярчук, Марія Лисогір, реф. імпр. Марія Стефанишин, Софія Раковська, реф. зв'язків Розалія Полчій, Іванна Венцаль, Александра Різник, реф. суспі. Олена Процюк, реф. госп. Катря Папуґа, Раковська Люба, Анна Свенсон, реф. мист. Александра Різник, Юлія Федорович, реф. прес. Марія Демидчук, Марта Бачинська, контрольна комісія: голова Марія Карневич, заст. Надя Кух, члени: Анна Опаряк, Софія Котик, Анна Малан, вільні члени: Мирослава Чубата, Ростислава Яхницька, Оксана Линець, Ольга Платош.

Після затвердження уряду, обговорено деякі точки пляну праці на цей рік. В дискусії забирала голос і дала вказівки і поради присутня на зборах голова Централі СУА, п-і Стефанія Пушкар. Крім голови, на зборах була також культ.-освітня реф. Централі п-і Наталя Чапленко. На кінець зборів забрала слово поновно вибрана голова п-і О. Рак, яка подякувала всім за перевибір і заохочувала всіх до праці, обіцяла доложити всіх сил і енергії, щоб праця в цім році була ще успішніша, як в минулім році. Молитвою і відспіванням національного гимну закінчено збори.

Марія Демидчук,
прес. реф.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА Ч. 6

М. Макарчук, Кліфтон	$ 10.00	В. Микита, Гаррісбурґ	2.00
П. Савка, Сомерсет	8.00	М. Микитишин, Іст Пагокве	2.00
М. Сенкусь, Вінстон Сейлем	8.00	Я. Ніколін, Сан Франсіско	2.00
І. Орлинський, Лос Анджелес	6.00	Н. Оленчук, Зейнесвілл	2.00
Т. Гаврилів, Вудбрідж	5.00	Р. Пристай, Рочестер	2.00
Т. Гула, Вілмінґтон	5.00	А. Рибаль, Янґстави	2.00
Д-р І. Т. Іванець, С. Галленд	5.00	Д. Стефаник, Боффало	2.00
А. Крупська, Асторія	5.00	Б. Сторожинський, Бронкс	2.00
Д-р Р. Смик, Кол Сіті	5.00	Г. Тесленко, Трентон	2.00
Л. Хойнацька, Гарвей	5.00	Г. Трешньовський Брексвілл	2.00
І. Дерик, Лівінґстон Мейнор	4.00	Ю. Федечко, Колюмбус	2.00
А. Коцан, Осл Сіті	4.00	Т. Чофай, Олд Фордж	2.00
М. Стрик, Йонкерс	4.00	Ф. Щесюк, Ню Йорк	2.00
Кіпрон Астраґ, Пікскіл	3.00	Е. Андрушко, Норт Маямі	1.00
В. Балюк, Бруклин	3.00	Д. Білів, Олін	1.00
І. Баранецький, Джексон Гайтс	3.00	Л. Балюк, Озон Парк	1.00
Б. Богаславець, Парсіпані	3.00	Н. Бардаш, Елкінс Парк	1.00
Г. Богуш, Аллентав	3.00	А. Беднаж, Трой	1.00
Е. Бялий, Бронкс	3.00	Б. Вілинський, Ірвінґтон	1.00
І. Вишиваний, Ню Йорк	3.00	М. Войсюк, Бруклин	1.00
В. і У. Глинські Піскатавей	3.00	О. Буцяк, Менчестер	1.00
І. Гута, Дітройт	3.00	Д-р І. Гумовський Оранджбурґ	1.00
М. Гнип, Філядельфія	3.00	Е. Демидчук, Гемилтон	1.00
М. Добрянський, Менчестер	3.00	Ф. Денеґа, Чикаґо	1.00
І. Козоріз, Філядельфія	3.00	о. Л. Дорош Міннеаполіс	1.00
С. Куропась, Чикаґо	3.00	І. Іськів, Сен Бруно	1.00
Д-р Ю. Кушнір, Йонкерс	3.00	В. Т. Карапетіян, Бей Шор	1.00
о. П. Леськів, Чикаґо	3.00	В. Качур, Гартфорд	1.00
Д-р Т. Мацьків, Айслінґтон	3.00	О. Коропей, Бінґгемтон	1.00
Н. Нагай, Вест Айслип	3.00	П. Котенко, Морріснілл	1.00
Л. Намака, Гедлей	3.00	Є. Малащук, Клівленд	1.00
І. Настюк, Юніон	3.00	В. Матичак, Чикаґо	1.00
А. Патра, Дітройт	3.00	Г. Мізур, Мідла Віллєдж	1.00
С. Петрій, Чикаґо	3.00	Н. Мороз, Ню Йорк	1.00
М. Рачкевич, Чикаґо	3.00	о. М. Мостенський, Провіденс	1.00
Ю. Стромецька, Ґантсвілл	3.00	А. Олинець, Філядельфія	1.00
Т. Тиміцький, Ютика	3.00	Н. Найда, Честер	1.00
В. Хома, Вікон	3.00	Ю. Пеняк, Чикаґо	1.00
Н. Ходоба, Ню Йорк	3.00	Л. Попіль, Чикаґо	1.00
В. Цетенко, Парсіпани	3.00	І. Притоцька, Чикаґо	1.00
В. Яримович, Філядельфія	3.00	С. Прихода, Нюарк	1.00
Д-р І. Андрусик, Дітройт	2.00	Л. Роль, Стерлінґ	1.00
І. Вула, Боффало	2.00	С. Сакман, Ріґо Парк	1.00
І. Давідук, Гаґерстави	2.00	А. Семчук, Чикаґо	1.00
Л. М. Зобнів, Ендікотт	2.00	І. Слука, Джерзі Сіті	1.00
І. М. Кашубинська, Парма	2.00	Л. Тертичний, Форд Сіті	1.00
Климко Панас, Ґері	2.00	І. Ференц, Джерзі Сіті	1.00
Р. Куц, Ірвінґтон	2.00	В. Флюнт, Бостон	1.00
О. Е. Маслє, Ель Торо	2.00	В. Чучман, Амстердам	1.00
		С. М. Шереґ, Бруклин	1.00
		І. Шеремета, Вотерваліт	1.00

НИЩЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ АРХІВІВ

(Продовження зі стор. 2-ої)

вів про підпали українських архівів, почавши від 14-го травня 1964 року, в Бібліотеці Академії Наук УССР, де згоріло 600 тисяч книжок і бібліотечних фондів з української. Дальші пожежі відбувалися вже по монастирях у соборі св. Юрія в Видубецькому монастирі вночі на 26 липня 1968 р., 26 листопада, 12 і 13 грудня минулого року. Автор стверджує, що серед соток тисяч спалених дорогоцінних збірок із української були також архіви із гебраїки. Він застановляється над дивним збігом обставин: вночі 26-го листопада, коли вибухла чергова пожежа в Юріївському соборі вогонь охопив також Велику Синагогу в Одесі, зни-

щивши нагромаджені в ній жидівські архіви. Автор покликається на наочного свідка, проф. Юрія Луцького, який був у Києві в той час, коли горіла бібліотека Академії Наук і книги йому казали, що то мусів бути саботаж.

Можна сміливо твердити, що большевицька „демократія", супроти закріпаченої України ні в чому не різниться від царської деспотії. Кремлівські м о ж новладці сліпо продовжують злочинні діла московських царів, а у дечому навіть багато їх перевищили із одною метою: затерти всякі сліди високої культури окупованої української території.

У нас, у Філядельфії

Тривога за долю молодого покоління на чужині вже з сторінок нашої преси, вона не перестає бути темою щоденних розмов, темою конференцій та доповідей. Особливо тоді, коли розбещена свободами молодь кидається на власні школи, нищить перманент, книгозбірні, реєстраційні картки, бешкетує проти власних вчителів та законів школи. Коли молодим бешкетникам все це безкарно минається, коли в обороні нападників стають закони академічних свобід.

Тоді батьки української молоді задають собі питання: хто ж виховує молодих нерідко здібних людей, часто стипендіятів високих шкіл, хто виховує „квіт нації", коли вона, ця надійна зміна завтрішнього дня, свідома великих зусиль своїх батьків (школи в Америці мають високі оплати) забуває, що не в усіх країнах навчання приступне для всіх! Забуває, що в одній шостій частині світу, в т. зв. соціялістичних країнах лише на нетривкому папері конституції — навчання для всіх! Що для високої освіти там замало високих оцінок та рекомендацій партійних організацій. Там ще треба мати заслужених батьків і то (це найважніше) московської національности!

Українська молодь на чужині, за дуже невеликими вийнятками, має природний імунітет проти дивовижної „революційности". Цьому імунітетові служать молодечі організації — Пласт, СУМА, ОДУМ, МУН, виховники яких намагаються впоювати підлеглій їм молоді інші ідеали, інші напрямки в житті.

Дуже успішними у вихованні молоді, — це всі роди мистецтва, а музика, спів, танці успішно допомагають нейтралізувати впливи чужих течій чужої вулиці. Відомо, що озброєні талантом диригента чи балетмайстра, виховники успішніше діють на молодь від тих, що послуговуються сухим матеріялом теоретичного знання.

Я хотіла б звернути увагу на філядельфійський відділ ОДУМ, що зумів зорганізувати невелику, але яку гарну капелю бандуристів, мішаний хор та балетну групу „Волошки". Капелю мали ми нагоду не раз подивляти: на першому студентському святкуванні Крут, на святі 50-річчя національної революції, в численних виступах між іншими національними групами на Ріттенгавзсквері та в Темпл університеті.

22 квітня ця група під проводом свого вчителя, диригента й ентузіяста інженера Петра Гурського їздила до стейтового університету в містечку Гласборо з концертом, доповіддю про Україну, ілюстрованою прогляданням з недавньої подорожі по нашій Батьківщині американського професора.

Капеля під орудою Петра Гурського відспівала чотири народні пісні, зміст яких пояснювала студента Ліда Головаш, а танечний ансамбль „Волошки" відтанцював декілька танців. Цей балет ведуть дві панночки: відома діячка Зоя Граур та Таня Федоряка, і він, як і капеля бандуристів, доказує, що при добрій волі одиниць можна багато корисного принести для громади.

Очевидно, мають згадані групи свої труднощі. Діти приходять і відходять, склад постійно міняється, а з тим подвоюється нова і важка праця. Особливо це відчувається в праці капелі бандуристів. Але ентузіяст української культури п. Петро Гурський і ці труднощі з усією побороє і стає прикладом для інших організацій.

Бубо б добре, якби другі організації нашого міста нав'язали тісніший контакт з тією групою. Можливо тоді можна було б поширити обсяг праці; враховуючи факт, що капеля єдиний мішаний молодечий хор у Філядельфії. В поширеному складі капеля могла б приступити до складніших репертуарних програм, може до вистав народних оперет чи балетів. Але це справа не наша, наш голос стверджує і підкреслює значення і корисність того роду праці над молоддю, яку виконує невтомний диригент цієї капелі. Він заслуговує на найбільшу увагу та підтримку.

Оксана Керч

В АНГЛІЇ ВИЙШОВ ПІДРУЧНИК ДЛЯ ДІТЕЙ „РІДНЕ СЛОВО"

Лондон. — Найновіший підручник проф. Марії Дейко з Австралії — читанка для дітей під наг. „Рідне Слово", вже вийшов з друку, про що повідомила книгарня Союзу Українців у Великобританії на сторінках „Української Думки" з 27 березня. Це читанка для найменших, які тільки засвоїли буквар та навчились бодай повоні самостійно читати. Авторка закінчила цього року, перед важкою хворобою, працю над хрестоматією для старших дітей, підручником під назвою „Про що тирса шелестіла".

СПОРТ

Редагує В. Сохан

КАЛЕНДАРЕЦЬ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ

„Чорноморська Січ" Ньюарк — „Спартанс" Філядельфія, мистецькі змагання Американської Футбольної Ліги відбудуться в неділю, 11-го травня о год. 2.30 по полудні на грищі стадіону Дж. Ф. Кеннеді при Дей Ст. і Гаррісон Евню в Гаррісоні, Н. Дж.

УСК Ню Йорк — „Джудіана", Ню Йорк, мистецькі змагання „Великої Десятки" Німецько - Американського Футбольного Союзу відбудуться в неділю, 11-го травня 1969, о год. 2.30 по полудні на грищі Метрополітен Овал у Маспет, Н. П. На цьому самому грищі о год. 12.45 перші змагання „Великої Десятки" між „Дойчунгарн" і „Айнтрахт".

„Тризуб" Філядельфія — „Дартс" Вашингтон, мистецькі змагання Американської Футбольної Ліги відбудуться в неділю, 11-го травня 1969, о год. 2.30 по полудні на грищі „Дартс" у Вашингтону, Д. К.

Весняна зустріч Карпатського Лещетарського Клюбу Ню Йорк та Товариства Українських Інженерів відбудеться в суботу і неділю, 7-го і 8-го червня 1969 на Союзівці. В програмі зустрічі внутрішньо-клюбові тенісові змагання (початок в суботу, о год. 11-ій рано), спільна вечеря і забава. Докладніші інформації будуть ще подані в оголошеннях „Свободи".

— о —

ШАХОВИЙ ТУРНІР ЗА ПЕРШІСТЬ УСЦАК

Шахова ланка УАСТ „Львів" Клівленд влаштовує 30-го і 31-го травня та 1-го червня в Клівленді шаховий турнір за індивідуальну першість Української Спортової Централі Америки і Канади. Цей турнір відбудеться в приміщеннях Українського Народного Дому при 2255 Вест 14-та вулиця у Клівленді, починаючи від 12-ої години вполудне в п'ятницю 30-го травня. Розграї будуть проведені швайцарською системою шість, або сім кругів. Переможець турніру одержить мандрівну чашу першуна УСЦАК, що її уфундував клівлендський банк „Вест Сайд Севінґс енд Лови Асосіейшен", і грошову нагороду $150. За друге і третє місце одержать шахісти грошеві нагороди $100 і $75.

Проводитимуть турніром д-р Роман Вайницький і д-р Орест Попович. Зголошення враз із вписовою вкладкою $10, приймає Євген Коссак на адресу:

Mr. Eugene Kossak
8860 Day Drive
Parma, Ohio 44129

— о —

„ТРИЗУБ II" — „ЕВЕРҐРІН" 5:0

Філядельфія, 4-го травня. — Аматорська дружина „Тризуба" здобула гарну і переконливу перемогу над суперником який займає третє місце в табелі. Це одна виграна, в неділю, 11-го травня, і наша дружина матиме першість в групі Захід. Відтак прийдуть ще змагання з першуном групи Схід за хід до Мейджор Дивізії Філядельфійської Юнайтед Ліги.

В цих змаганнях із „Еверґрін" ворота для „Тризуба" злобули: Яхняк 2, Скульський 1, Кузенко 1 і Тимків 1. Дружина „Тризуба" виступила в складі: Різанів, Юрчак, Сірий, Німчук, Саяна, Годованець, Кузенко, Романець, Скульський, Тимків, Яхняк і на резерві Федорійчук.

М. С.

— о —

ТРЕТЯ ПЕРЕМОГА „ЛЕВІВ"

„Леви" — „Макабі" 1:0
„Крила" — Литовський СК 2:2
Рез. „Леви" — „Вісла" 0:0
Юнаки: „Леви" — „Атлас" 0:4
„Крила" — „Тигри" 4:1
Доріст: „Левенята" — „Фіхте Рамс" 2:2
„Левенята" — „Табор" 0:1

Чикаго, 27-го квітня. — В шостих змаганнях весняного сезону зустріли „Леви" жидівську дружину „Макабі", в якій грають самі колюмбійці. Сподівання, що „Леви" здобудуть легку перемогу не справдилися, бо колюмбійці виявилися дуже скорою дружиною з доброю лінією нападу та дуже добрим воротарем Амеріго, який, між іншими, виловив два дуже сильні стріли Іваника в бравурний спосіб.

Ці змагання вели обі сторони швидко та завзято, і вони були перервані на 75-ій хвилині, на чому й закінчилися, коли змагун „Макабі" копнув суддю. Причиною цього поранунку було рішення судді стріляти до „Макабі" карного за фавль на карному полі. Одинокі переможні ворота змагань для „Левів" здобув Кампос на 69-ій хвилині гри, використовуючи впевнено карний удар.

До цих змагань виступили „Леви" з новим центром нападу Дмитром Ніколовим, 24-річним болгарином, який грав раніше в В клясі доростy Болгарської Футбольної Ліги. Він високий і сильної будови, але виявив брак кондиції, тому й замінено його на 25-ій хвилині зустрічі. В другій півгрі ланковий Карло Малий післав на центра нападу помічника Іваника, а Кампос на помочі будував гру дружини, посиляючи напад до постійних наступів. Такі зміни вийшли дружині „Левів" на добре. Вона здобула перемогу і зайняла третє місце Першої Дивізії з точками 7:5 і відношенням воріт 7:7. „Леви" мають тепер добру поміч і оборону та 17-річного воротаря Вадима Мишалова, завдяки якім здобувають перемоги. „Левам" треба однак кращого нападу, щоб менше комбінував, а натомість більше стріляв по воротах. Варто тут згадати, що в „Левах" грають тепер два юнаки брати Мишалови: воротар Вадим, народжений 1952 р. в Чикаго, і на лівому крилі його брат Євген, народжений 1953 року в Чикаго. Оба вони є вихованцями „Левів". Склад „Левів": Вадим Мишалів, Медина, Еліяшевський, Іваник, Компані, Джижурко, Козій, Кампос, Ніколов, Руїз, Євген Мишалів і Суховерський.

Резерва „Левів" віддала несподівано одну точку резерві „Вісли" в зустрічі, яка закінчилася нерішеною 0:0. В трьох грах здобула досі резерва 5 точок.

Сумівські „Крила" зремісували 2:2 з дружиною Литовського СК. Ворота для „Крил" стріляли: Процьків і Чернюк. Після 5 гор мають „Крила" на своєму конті одну перемогу, три нерішені і одну поразку, які дають у вислідi 5:5 точок і 8:8 відношення воріт. „Крила" займають тепер п'яте місце в Першій Дивізії.

Юнаки „Левів" програли перші змагання сезону з юнаками „Атлас" з рахунком 0:4, але зате краще написалися юнаки **СК СУМА „Крила"**, які перемогли 4:1 другу українську юнацьку дружину, а саме СК СУМА „Тигри" з Борнсайду, тобто з далекого півдня Чикага.

„Левенята" здобули одну точку від німецьких ровесників „Фіхте Рамс" в зустрічі, яка закінчилася з вислідом 2:2. Ворота здобули для „Левенят" Карпа і Мицака.

Найменші футболісти „Левів", яких називають „Левенятами", програли 0:1 із дружиною „Табор". Ворота впали до них в останній хвилині дуже цікавих змагань, що їх треба все таки вважати успішними для „Левеняток".

Ряди членів прихильників покинув бл. п. **Микола Винниченко**, великий любитель футболу, якого два внуки змагаються в дружині наймениших „Левеняток".

П. Головатий

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 10-го ТРАВНЯ 1969 р.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, Па. Звичайні місячні збори Т-ва Мир ч. 324 Відд. о год. 7-ій веч. приймати залеглі вкладки. — І. Струк, секр.

НЕДІЛЯ, 11-го ТРАВНЯ 1969 р.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, Па. Збирання чл. вкладок Т-ва Дністер — 430 Відд. як слідує: 11 травня в Тризубі від год. 1-3 по пол.; 18 травня від 11:30-1:30 по пол. в Укр. Клюбі на Франклін вул.; 24 травня в Укр. Клюбі при 23 і Браин вул. від год. 7-9-ої веч. Проситься чл. прибути і вирівняти залеглості. — Управа.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, Па. Збори Т-ва Єдність — 163 Відд. о год. 1-ій по пол. в домі Горожан, 847 N. Franklin St. Усі чл. вкладок повинні бути вирівняні до 25 кожного місяця. — С. Филик, фін. секретар.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Б-ва св. ап. Петра і Павла — 102 Відд., зараз по спільній Сл. Божій о год. 11:30 рано у церковній залі св. Йосафата, 5720 State Rd., Parma, Ohio. — І. Попович, предс., І. Згута, кас., М. Бобечко, секр.

ДІТРОЙТ, Міш. Місячні збори Т-ва Запор. Січ — 75-ий Відд. о год. 1-ій по пол. в УНДомі при вул. Мартіні. Проситься чл. прибути і вирівняти свої залеглості. С. Леський, рек. секр.

ТАРЗАН, Ч. 6179. Що раз більший скарб.

З кожною годиною корито ріки в джунглях віддає більше скарбу. Не знаю, яку користь приносять діяманти, але коли Тарзан хоче їх, то я хотів би знайти якісь великі!

Тарзане! Я знайшов для тебе великий, великий діямант!